

Måndagen den 12 juni

Kl. 11.00–14.52

§ 1 Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 15 juni kl. 14.00*.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:539

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:539 Avgiftsfri skola för alla
av Daniel Riazat (V)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 27 juni.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 8 juni 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2016/17:541

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:541 Elevers individuella inflytande
av Daniel Riazat (V)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 27 juni.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 8 juni 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2016/17:553

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:553 Myggbekämpning vid nedre Dalälven
av Mikael Oscarsson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 31 augusti 2017.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 9 juni 2017
Miljö- och energidepartementet
Karolina Skog (MP)
Enligt uppdrag
Lena Ingvarsson
Expeditions- och rättschef

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till finansutskottet:
RiR 2017:14 Tillgänglighet till SCB:s registerdata – en fråga om prioriteringar

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 2016 och Vitbok
om EU:s framtid*

§ 4 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016 och Vitbok om EU:s framtid

Utrikesutskottets betänkande 2016/17:UU10
Verksamheten i Europeiska unionen under 2016 (skr. 2016/17:115) och
Utrikesutskottets utlåtande 2016/17:UU18
Vitbok om EU:s framtid (KOM(2017) 2025)
föredrogs.

Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! I dag ska vi alltså behandla utrikesutskottets betänkande med anledning av regeringens årliga skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen, tillsammans med utrikesutskottets utlåtande om vitboken om EU:s framtid.

För 60 år sedan grundades Europeiska unionen i Rom, och under dessa 60 år har det europeiska samarbetet bidragit till fred, säkerhet och tillväxt i Europa. EU har på 60 år blivit världens största gemensamma inre marknad, den största handelsmakten och den största givaren av utvecklingsbistånd.

Samtidigt står unionen nu, efter 60 år, inför stora utmaningar. Unionen har de senaste åren försvagats av euro- och flyktingkriserna, säkerhetsutmaningar, en hög arbetslöshet och de negativa effekterna av globaliseringen. Och för första gången sedan unionen bildades har ett medlemsland valt att lämna EU.

Det finns stora åsiktsskillnader inom unionen: Hur ska den framtida relationen med Storbritannien se ut? Hur ska EU:s relation till Ryssland se ut? Hur ska den finansiella åtstramningspolitiken hanteras? Vill man ha ökad federalism i förhållande till återtagen nationell beslutsrätt eller inte?

Migrationsfrågor, budgetrestriktivitet, inflytandet för icke-euroländer i beslut som fattas av euroländerna men berör hela EU, frihandel och hur fri rörlighet för människor inom unionen ska hanteras är några av alla frågor

som unionen måste hantera. Därtill utmanas EU:s grundläggande värderingar av ett antal medlemsstater.

Herr talman! Vi måste erkänna att det finns allvarliga brister i EU-samarbetet. Därför måste Sverige trycka på i det som är nyckelfrågor för att kunna återskapa förtroendet för det europeiska samarbetet. Läget kräver konstruktivt och framåtblickande ledarskap.

EU har misslyckats med att lösa stora gemensamma utmaningar. Missnöjet med utvecklingen finns inte bara i Storbritannien utan också här hemma. Fler projekt över människors huvuden eller bortom demokratisk förankring är inte svaret på den oro och det missnöje vi ser i dag.

Men å andra sidan är det endast ett väl fungerande EU som kan hantera många av de utmaningar vi har framöver. Många gränsöverskridande frågor kan bara lösas genom Europasamarbetet. EU är varken mer eller mindre än världens bäst fungerande samarbete mellan demokratiska länder.

EU:s viktigaste uppgift i denna svåra och utmanande tid är att slå vakt om det som medlemsländerna gemensamt har uppnått och med detta som grund använda alla möjligheter och verktyg som redan finns för att möta utmaningarna. Det gäller alltså att fortsätta den nuvarande inriktningen, men med bättre fokus på de sakfrågor som är viktigast för Europas välstånd och tillväxt. Det handlar om EU-budgetens innehåll och prioriteringar, genomförandet av hela den inre marknadens lagstiftning, ökat samarbete inom det rättsliga området och en hållbar migrationspolitik.

Det finns i dag olika samarbeten där inte alla medlemsländer deltar. För oss är det vitalt att värna principen om att det som rör EU-27, det vill säga EU:s kvarvarande 27 medlemsländer, också ska diskuteras av EU-27. Vi moderater vill inte se en utveckling mot ett Tvåhastighetseuropa. En sådan utveckling skulle med största sannolikhet leda till att Sverige marginaliseras i EU.

Vi moderater vill också se en utveckling, effektivisering och förbättring av det mellanstatliga EU-samarbetet på sakområden där det finns ett tydligt mervärde med samarbete över nationsgränserna. Det gäller till exempel migration, miljö och klimat och terroristbekämpning. Vi vill fördjupa och fullfölja den inre marknaden. Men vi vill inte se utökade eller fler federala strukturer.

EU-samarbetet ska användas just för att hitta lösningar på gränsöverskridande problem. Men problem som bäst hanteras på nationell nivå behöver inte och ska inte hanteras av EU. Samarbetet ska fokusera på områden som ger ett verkligt mervärde för Europas befolkning. Vi vill värna den nationella kompetensen på områden som arbetsmarknad, familjerätt och beskattning.

I denna nya miljö måste Sverige inom EU skapa nya allianser i prioriterade frågor. Vårt inflytande i EU är nämligen helt beroende av att vi lyckas samla likasinnade i frågor som är av betydelse för oss, till exempel med de nordiska och de baltiska länderna men också med andra länder där vi ser att vi har gemensamma intressen. Här måste regeringen arbeta än mer aktivt än i dag, för det är just genom att bygga allianser som man får inflytande i EU.

Herr talman! Vi vill också se en reformerad budget, där EU fokuserar på att bli mer konkurrenskraftigt. Vi ska se över former för regional- och strukturfonder för att använda EU:s budget så effektivt som möjligt, med bättre revision och resultatanalyser samt öppenhet. Varför är det så viktigt

med ett konkurrenskraftigt Europa? Jo, därför att det är det som ger välstånd, jobb och bra välfärd för dem som bor i EU.

Herr talman! Vi vill driva på för en omprioritering av budgeten och en minskning av utgifterna när Storbritannien lämnar EU. Vi säger nej till EU-skatter i någon form. Vi tycker att EU fortsatt ska finansieras med de bni-relaterade avgifterna – detta för att Europa ska bli mer konkurrenskraftigt och kunna skapa tillväxt, sysselsättning och välfärd. Vi behöver göra mer för att uppfylla EU:s åtaganden om fri rörlighet för människor, kapital, varor och tjänster och förstärka den inre marknaden för att höja konkurrenskraften och produktiviteten.

Vi vill se fler frihandelsavtal. EU ska bejaka globalisering och värna och främja frihandel.

EU ska vara öppet för alla de europeiska länder som vill och förmår leva upp till de krav som medlemskapet ställer. Inte minst är det perspektivet centralt för de länder som ingår i det östliga partnerskapet. För oss är det östliga partnerskapet en logisk fortsättning på vårt historiskt starka stöd för EU-utvidgning och spridning av EU:s värden, standarder och arbetssätt till hela den europeiska kontinenten.

Vi vill också att det ska ställas tydligare krav på EU:s medlemsländer att efterleva fattade EU-beslut men också att följa grundläggande demokratiska principer och värderingar.

Herr talman! Viktigast just nu är att EU kan hålla samman. Det är det som är nyckeln för ett fortsatt framgångsrikt samarbete.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag framhålla de moderata och alliansgemensamma reservationerna och vårt särskilda yttrande om Nord Stream 2. Av tidsskäl yrkar jag bara bifall till reservation 14 men står självklart bakom samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 2 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag vill inleda med att hälsa statsrådet Ann Linde välkommen till debatten. Det är viktigt med närvaro i kammaren när vi diskuterar de här frågorna. Jag noterar att jag kom snabbare till talarstolen än vad jag hade beräknat, eftersom en av de stora avvikarna i den här debatten, Sverigedemokraterna, strök sig från att delta.

Herr talman! Det här är en debatt som granskar 2016 men också blickar framåt. 2016 var ännu ett utmanande år, får vi väl konstatera. Våra gemensamma värden utmanades på flera sätt. Ungern fortsatte att testa, utmana och försöka ”bryta upp” och fick tyvärr stöd av Polen. Det finns också andra som tar rygg på dessa krafter. Vi har utmanats av olika terrorangrepp, som naturligtvis påverkat. Men vi har också utmanats av vår omvärld. Migrationsfrågorna har påverkat, men också det som hänt i Turkiet, som alltjämt är ett av kandidatländerna till EU-medlemskap.

Vi har också utmanats när det gäller vår gemensamma säkerhet. Fortfarande är det krig i Ukraina. Fortfarande ockuperas delar av Georgien. Det är således inte bara Ukraina som ockuperas. Vi har tydlig och entydig rysk inblandning i både Georgien och Ukraina, men också i andra delar av vårt Europa.

Folkomröstningen i Storbritannien för snart ett år sedan präglade naturligtvis 2016. I skrivelsen och redogörelsen är detta också tydligt. En brexit utan tydlig färdplan påverkar naturligtvis EU, som var berett att samla ihop sig inför 60-årsfirandet men som fick möta ett Storbritannien som inte riktigt visste vart det ville annat än att det ville lämna EU.

Vi kan väl ändå konstatera att EU har klarat provet 2016, trots de utmaningar som funnits. Ett land med undantagstillstånd, Frankrike, folkomröstningen om brexit, Ungern, Polen – många utmaningar har nämnts, men trots allt har EU klarat att hålla ihop.

En av våra grunder har också varit den fria handeln. Vi är en röst för det globala handelsutbytet.

Under 2016 fick USA en ny president som hoppades på att britterna skulle följas av andra som skulle knacka på dörren för att lämna EU. Men vi fick inte den utveckling som president Trump uppenbarligen drömde om. Den multilaterala väg som president Trump och några till så tydligt och uppenbart ogillar – jag är inte säker på att det gäller hela administrationen – har i stället visat sig vara en möjlighet för EU, eftersom EU har blivit en kraft som många söker sig till för multilaterala lösningar när andra dörrar stängts. Det är också ett exempel på att EU har klarat provet.

Vi har en utvidgningsprocess. Det framgår av handlingarna att Turkiet, som länge har knackat på dörren och som man kan ha mycket diskussioner om historiskt, i princip är ”on hold”. Arbete pågår inte. Det är naturligtvis allvarligt för de turkiska medborgare som drömt och drömmer om en annan utveckling än vad man nu kan se i Turkiet. Verkligheten i Turkiet är givetvis djupt allvarlig och påverkar Sverige, Europa och EU, även om det är de turkiska medborgarna som får dra det stora lasset med utvecklingen under president Erdoğan.

Utvidgningen handlar också om västra Balkan, ett område som behöver ökad uppmärksamhet. Det är fortfarande ett område med öppna ärr och sår som inte är läkta. Det är viktigt att EU håller i perspektivet om utvidgning för att inte släppa västra Balkan i fritt fall. Ett exempel på en viktig process har varit att klara Serbien och Kosovo. Att inte få en ny stor oro på västra Balkan är centralt, och detta måste från EU:s sida få betydligt större uppmärksamhet än vad som varit fallet under 2016 och så här långt i år.

Utvidgningsprocessen handlar dock inte bara om Turkiet och västra Balkan utan också om östliga partnerskapet. Östliga partnerskapet måste ha ett medlemskapsperspektiv kvar. Tappar man bort den chansen, den möjligheten, den bilden och den drömmen kommer människor att söka andra vägar. Framför allt lämnar man fältet fritt för dem som försöker – och då tänker jag på herr Putin och hans vänner – bryta sönder och på nytt lägga beslag på de länder som en gång tillhörde Sovjetunionen. Östliga partnerskapet måste alltså ha ett öppet medlemskapsperspektiv. Viseringsfriheten – i går för Ukraina och tidigare för Georgien – är naturligtvis viktiga signaler, men de måste följas av fler. De differentierade möjligheter som vi pratar om är naturligtvis viktiga att driva på för. Här har Sverige en speciell roll: att inte släppa det östliga partnerskapet, den kraft som vi har utgjort där och det hopp som vi har bidragit till för människor i de länderna. Jag vill här yrka bifall, herr talman, till reservation 14 under punkt 6, en gemensam alliansreservation.

EU ska vara en utrikespolitisk aktör. Det är säkerhetspolitiskt viktigt. Vi har pratat om Ryssland och om att hålla i sanktionspolitiken, men också om att på annat sätt visa att vi står upp för de värden som vi har skrivit under på. Att vi bekämpar terrorism och har lyckats nå en överenskommelse är bra, men vi behöver gå vidare. Vi ska vara beredda på militära insatser. Vi är en stark aktör när det gäller bistånd. Och vi är centrala när det gäller klimatet. Det är inte bara så att det är Paris som gett namnet till Parisöverenskommelsen, utan det är ett förpliktande uppdrag för EU att stå upp och driva på, inte minst nu när president Trump lämnat Parisöverenskommelsen.

Vi bör kort, herr talman, även beröra framtidsspåren. De fem spår som finns i Junckers vitbok säger en del, men inte allt. Det är ingen karta för framtiden, utan de fem scenarierna är inspiration för diskussion. För Centerpartiet är det viktigt att vi inte bygger murar mot omvärlden. Säkerhetspolitiskt gäller det att säkra Nato som försvarsorganisation för EU. Vi måste behålla en länk till USA och en länk till Storbritannien och klara gemensam gränsbevakning, men också säkerställa gränsöverskridande lösningar på de problem som vi gemensamt står inför. Vi brukar nämna ”smalare men vassare” som ett tankespår för hur vi ska angripa framtiden i EU. Vi hoppas att vi tillsammans ska kunna utveckla ett värdebaserat EU som inte undergräver det vi förenas i för frihet, möjligheter och välbefinnande. Vi hoppas kunna jobba för en union förenad i mångfald och öppenhet, en röst för globalt ansvar och samarbete.

(Applåder)

Anf. 3 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Jag tackar dig, statsrådet Ann Linde, för att du är här. Vi är glada över att du är här. Det behövs en minister på plats i denna viktiga debatt.

Herr talman! EU befinner sig i dag i den största förtroendekrisen sedan unionen grundades. Krisen är massiv i många medlemsstater. I Storbritannien, där man har fått folkomröstning om framtiden, har folket röstat för att lämna EU.

Många av EU:s medborgare vänder sig mot en ökad överstatlighet och mot unionens sätt att hantera de djupa ekonomiska kriserna i flera medlemsstater.

EU:s inriktning att låta medborgarna bära kostnaderna för bankernas spekulation och att spara sig ur krisen har i grunden misslyckats. EU:s krispolitik har inte bara slagit sönder välfärd och trygghetssystem i ett flertal EU-länder. Arbetslösheten biter sig fast, de ekonomiska klyftorna ökar och i krisens spår ökar främlingsfientlighet och rasism.

EU har misslyckats med att hantera flyktingkrisen i Medelhavet. Flyktingavtalet med Turkiet visar att unionen prioriterar att stoppa flyktingar framför att stå upp för grundläggande mänskliga rättigheter, i synnerhet asylrätten.

Förhandlingarna mellan EU och USA om ett nytt frihandelsavtal, TTIP, har skapat oro och protester i stora delar av unionen. Förhandlingarna har präglats av slutenhet. Kommissionen prioriterar näringslivets intressen framför miljön, livsmedelssäkerheten, välfärden och medborgarnas inflytande.

Vi menar att så länge Sverige är medlem i EU bör Sverige verka för att makt flyttas tillbaka till medlemsstaterna och att Sverige ska få ett bindande undantag från EMU samt från den gemensamma jordbrukspolitiken.

I grunden handlar det om att reformera unionen, så att beslutsfattandet flyttar närmare medborgarna, att beslut fattas i demokratiskt valda församlingar och att medborgarna får en verklig möjlighet att påverka och inkluderas i de beslut som fattas.

Ett annat viktigt område är utrikes- och säkerhetspolitiken.

Herr talman! Sedan Sverige blev medlem i Europeiska unionen har den svenska militära alliansfriheten urholkats alltmer. I dag är Sverige de facto med och bidrar till militariseringen av EU. Svenskt samarbete med Nato stärks, och det uppstår allt oftare frågetecken kring de internationella insatser som Sverige deltar i.

Vänsterpartiet är starkt emot denna utveckling. Vi värnar FN-systemet och folkrätten. De senaste åren har Sverige fokuserat alltmer på Nato- och EU-ledda insatser och på deltagande i EU:s stridsgrupper.

Vi vill att Sverige i stället tydligt ska prioritera deltagande i FN-ledda internationella insatser. Vi menar att Sverige bör avbryta allt samarbete som bidrar till militariseringen av EU.

Herr talman! EU:s medlemsländer står för nästan 60 procent av världens samlade bistånd och är många utvecklingsländers största handelspartner. EU:s utvecklingspolitik brister på en rad punkter, och den står inför flera utmaningar. Det främsta problemet är att få av EU:s medlemsstater lever upp till sina åtaganden när det gäller biståndet. Andelen av EU:s bistånd som går till de minst utvecklade länderna sjunker. Samtidigt valde en rad EU-länder att använda sina biståndsbudgetar för att finansiera verksamhet på hemmaplan som knappast kan betraktas som bistånd, till exempel räntekostnader, flyktingmottagande i EU, utländska studenter vid högskolor i EU och skuldsaneringar.

Ytterligare en av flera stora utmaningar i EU:s utvecklingspolitik är att ett mindre antal medlemsstater, med Ungern och Polen i spetsen, har kunnat blockera arbetet gällande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Frågor rörande kvinnans rätt att bestämma över sin kropp och hbtq-personers situation har fått minimal uppmärksamhet, detta på grund av att en rad konservativa medlemsstater aktivt motsätter sig att EU arbetar med frågor rörande sexuella rättigheter eller könsidentitet inom sitt utvecklingssamarbete.

Nu när ett antal EU-länder samt USA:s president blockerar och stoppar arbetet gällande SRHR-frågor, måste Sverige driva på för att EU:s utvecklingspolitik ska bidra till att stärka kvinnors och hbtq-personers rättigheter i EU och i världen.

En annan viktig och omtalad fråga gäller flyktingavtalet med Turkiet. Den är inte ny, men den är viktig att beakta.

Vänsterpartiet är mycket kritiskt till avtalet mellan EU och Turkiet om flyktingar. Turkiet är inte en rättsstat för de egna medborgarna. Mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokrati är under ständiga attacker. HDP:s ledare och 5 000 andra politiker från detta parti sitter i fängelse i dag. Över 40 000 medborgare, bland dem oppositionella, kurder, socialister, journalister och riksdagsledamöter, är fängslade.

Ett land som Turkiet ska EU och Sverige inte ha avtal med. Landet bryter mot asylrätten och legitimerar president Erdoğans inskränkning av pressfrihet och övergrepp på den kurdiska befolkningen.

I Turkiet ger man inte flyktingstatus åt icke-europeiska flyktingar, och de flesta rapporter vittnar om undermåliga asylprocesser och att man skickar tillbaka flyktingar till kriget i Syrien och andra länder.

Rapporterna om grova kränkningar av mänskliga rättigheter, inskränkningar av yttrandefrihet och ett växande förtryck av kurderna avlöser varandra dagligen i landet Turkiet. Vi tycker att Sverige som enskilt land och som medlem i EU ska verka för att Turkiet lever upp till sina internationella åtaganden om att skydda pressfriheten och påskynda en förändring av det turkiska rättssystemet till ett system baserat på rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Regeringen och Sverige bör verka för att avtalet mellan EU och Turkiet sägs upp.

Herr talman! Det finns många viktiga frågor som man inte kan låta bli att ta upp bara för att tiden så att säga har gått ut. En viktig fråga handlar om arbetsliv och hälsa.

I många länder bryter företag och regeringar mot ILO:s kärnkonventioner, även mot dem som de har valt att ratificera.

Med en globalt erkänd rätt till internationella sympatiåtgärder skulle löntagare över hela jorden kunna sätta press på arbetsgivare att uppfylla kravet på mänskliga rättigheter i arbetslivet. Detta skulle exempelvis ge facken i Sverige möjlighet att vidta sympatiåtgärder till stöd för de arbetare som utsätts för kränkningar av sina mänskliga rättigheter i arbetslivet varhelst i världen detta sker.

Vänsterpartiet anser att Sverige inom EU bör driva kravet på rätt till sympatiåtgärder över gränserna i EU. Precis som svenska LO anser vi att de fyra friheterna inom EU:s inre marknad – fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital – inte räcker för att åstadkomma rättvisa villkor för löntagarna i Europa. Sverige bör inom EU driva att rätten för fackförningarna att verka över gränserna införs som en femte frihet.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag står bakom samtliga våra reservationer. Men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 7 i utrikesutskottets betänkande 10 under punkt 3.

Anf. 4 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! När jag lyssnade på Amineh Kakabaveh uppfattade jag att det var en ganska negativ ton när det gäller EU rent generellt. Min bild är att det var en röst för att lämna EU som vi hörde från talarstolen. Är det så att Vänsterpartiet återigen driver kravet på att lämna EU? Jag hörde: så länge Sverige fortfarande är medlem. Det vore bra med en klarhet kring hur ni står i frågan och om ni på nytt tänker lyfta kravet på att lämna EU.

Jag har ytterligare en fråga. Man skulle kunna ta många bitar. Jag skulle kunna diskutera hur vi säkrar vår trygghet när aktörer hotar. Det handlar om Ryssland och Rysslands riskbeteende i vår närmiljö. Vänsterpartiet ser uppenbarligen inte några bekymmer med detta utan hoppas bara på att allt ska lösas sig på annat sätt.

Men jag tänkte egentligen lyfta frågan om er kritik när det gäller finansiering av flyktingkostnader. Jag hörde en stark kritik från Vänsterpartiets representant i debatten. Men, herr talman, är det inte så att Vänsterpartiet stöder den budget som finns i Sverige och står bakom de avräkningar som

Sverige har gjort för flyktingkostnader? Är det inte Vänsterpartiets politik som Vänsterpartiets representant nyss kritiserade i talarstolen, herr talman?

Anf. 5 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för dina frågor! Vänsterpartiet står fast vid samma kritik och samma ståndpunkt gällande EU. Vi tycker att det är det svenska folket som ska komma att välja om vi ska stanna eller inte stanna i EU. Det är inte ett enskilt parti som ska göra det.

Vänsterpartiet har dock tyckt och sagt hela tiden och hela vägen att vi vet att unionen är i kris. Den har inte skapat mer demokrati och mänskliga rättigheter, utan snarare tvärtom. Man ser ju på Storbritannien, som har röstat. Oron växer i hela Europa. Det handlar om främlingsfientlighet och allt annat som växer på grund av oro, arbetslöshet och utanförskap. Det handlar om de icke-demokratiska verktyg som finns och som räddar bankerna och finanserna. Detta går före mänskliga rättigheter och medlemsstaternas medborgare. Vi står såklart fast vid våra åsikter.

Beträffande finansieringen och om vi står bakom detta gör vi såklart det i den utsträckning där vi har överenskommelser med regeringen. Men när det gäller flyktingfrågorna och biståndet har vi i Vänsterpartiet alltid haft våra egna ståndpunkter. Vi har helt enkelt inte gått med på att det är okej att använda pengarna på hemmaplan. Det har vi hela tiden tyckt, och det står också i våra motivreservationer och så vidare utöver de överenskommelser vi har med regeringen.

Även om man har en budget med regeringen ska man kunna lyfta särskilda områden, och biståndsområdet är ett av dessa områden. Det gäller särskilt SRHR-frågorna.

Anf. 6 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Amineh Kakabaveh hör jag någon som rent allmänt vill måla med svart pensel över hela EU-samarbetet. Det har inte bidragit till demokratin, säger Amineh Kakabaveh.

Men, herr talman, är det inte just det vi har sett? Vi har sett hur vi har kunnat förena oss. Där slagfälten tidigare härskade har vi förenat oss och hittat lösningar för att kunna komma överens politiskt. Vi har kunnat komma överens också rättsstatligt eftersom vi har en domstolsprocess. I stället för att gå ut och slåss på slagfälten, som har varit historiens förbannelse för Europa, har vi hittat en väg framåt. Det är en väg som människor har drömt om och som människor fortfarande drömmer om.

Ni skriver ju själva i er reservation att de som önskar ska få komma med i EU. Och önskar gör många – på västra Balkan och i östliga partnerskapsområdet. Så har det varit, och därför har vi i EU blivit 28 medlemsstater. Nu är en på väg ut.

Varför är Storbritannien på väg ut? Jo, herr talman, därför att de också tycker att de ska få bestämma mer själva. Jag hörde Theresa May tala om att om det finns lagstiftning som hindrar att man skickar bort människor – en lagstiftning om mänskliga rättigheter – ska man ändra på det. Det är det Storbritannien önskar, precis som Putin och precis som en del andra – vi talar om Ungern och Polen – önskar. De går den väg som Amineh Kakabaveh pekar ut för att slåss på nytt, men inte med rättsstatens principer som grund.

Prot. 2016/17:123

12 juni

*Verksamheten i
Europeiska unionen
under 2016 och Vitbok
om EU:s framtid*

Herr talman! Vänsterpartiet står bakom budgeten. Så är det. Och budgeten innehåller avräkningar för flyktingar – avräkningar från biståndet. Så är det. Här kritiserar uppenbarligen Amineh Kakabaveh sig själv.

Anf. 7 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! Så här är det, Kerstin Lundgren: Det är klart att det finns både fördelar och nackdelar, men nackdelarna har blivit mycket större. Ser inte de borgerliga, Kerstin Lundgren, vilken kris som har skapats i många länder? Folk går fortfarande på knäna i till exempel Grekland. Fortfarande lånar man pengar för att helt enkelt rädda bankerna. Det gäller inte de vanliga medborgarna. Ser ni verkligen inte att EU också har skapat storbankernas räddning, militarisering och överstatlighet?

För Vänsterpartiet är demokratispekterna viktiga. Vi måste helt enkelt kunna kritisera, och så länge Sverige är med i EU måste vi såklart påverka. Vi måste ha en röst. Det innebär inte att vi tycker att man ska utesluta andra länder bara för att man har ryssfobi eller tycker att det handlar om muslimska länder. De länder som uppfyller kriterierna för mänskliga rättigheter ska självklart få vara med.

Men det finns tyvärr en handfull länder, som jag har påpekat – Ungern, Polen och många andra länder – som inte har respekt för sina medborgare när det gäller hbtq-personer, aborträtt och romernas rättigheter, till exempel. Det handlar också om andra minoriteters rättigheter. Det är självklart viktigt att påpeka detta, och vi kan inte vara blinda för EU:s militarisering. Bara för att ryssarna finns där ska vi gå med i EU och urholka vår alliansfrihet, verkar ni tycka.

När det gäller budgetfrågorna har Vänsterpartiet alltid haft sina reservationer i samtliga frågor när det gäller flyktingar, asyl och bistånd. Och vi kommer fortsatt att driva våra frågor.

Anf. 8 TINA ACKETOFT (L):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservation 13 och 14. Vi står naturligtvis bakom övriga liberala och alliansgemensamma reservationer.

I dag debatterar vi verksamheten i EU 2016, men också vitboken. Vitboken är, som vi alla vet, det mer framåtsträvande perspektivet. Det är också där jag kommer att ta mitt avstamp i dagens anförande.

Som vi hörde av föregående talare är det lätt att skälla på EU. Det är lätt att göra sig till förespråkare för något annat. Men vad är då EU? EU är lagar och förordningar. Det är avtal och regler. Det är en komplex apparat som ofta är seg och tidsödande och som kostar pengar. Och visst har vi problem att hantera inom EU.

Men ytterst är EU en dröm. Det är en dröm om fred och frihet som är sprungen ur två världskrig som ödelade en kontinent och separerade släkter och nationer från varandra. EU är drömmen om att åstadkomma någonting bättre. Det är drömmen om att åstadkomma ett fredligare och rikare liv tillsammans.

Vilka är då EU, som vissa ständigt skäller på? EU är vi – 27 eller 28 nationer, beroende på om vi fortfarande räknar in Storbritannien. Vi bildar EU tillsammans, och EU kan aldrig bli bättre än sina medlemmar.

Därför har Sverige, speciellt i dessa tider, ett enormt ansvar att vara den bättre medlemmen i denna union. Vi har ett ansvar att vara medlemsstaten som inte glömmet att förmedla varför EU bildades och att vara den som står upp för gränslös frihandel, för fri rörlighet, för demokrati och för mänskliga rättigheter.

Det finns de som kallar mig drömmare eller EU-kramare. Det är jag så gärna, och jag önskar att vi vore många fler. Det är bara när vi gemensamt har denna dröm som vi kan bli en stark union och skapa ett bättre liv för alla våra medborgare.

Vad har vi om vi inte har den här unionen? Det är lätt att skälla på den, men tänk om vi inte hade haft den: Vad hade vi haft då? Vi hade haft gränser. Vi hade haft murar. Vi hade fortfarande haft diktaturer.

Vi hade också haft regelkrångel. Om ni i dag tycker att det är krångligt med EU kunde ni ha försökt att pendla mellan Malmö och Köpenhamn fram till för några veckor sedan. Ni kunde ha försökt att göra affärer när Sverige inte var med i EU. Ni kunde försöka att resa genom Europa. Då kan ni komma ihåg hur det var när vi inte hade EU. Regelkrånglet i dag är en västanfläkt mot vad det var tidigare.

Att nationalist, kommunister och högerextremister är emot EU förstår jag, för det står tvärsamt allt som de tror på. EU är friheten, liberalismen och demokratin. EU är alla människors lika rättigheter.

Herr talman! Jag har studerat och arbetat i London i flera år. För mig är det solklart att Storbritannien alltid kommer att vara en del av den europeiska kontinenten, trots den lilla kanalen som skiljer oss åt. Vi delar kultur, värderingar och historia. Det är inget annat än en tragedi att briterna lämnar EU-samarbetet. Vi optimister hoppas att detta inte ska vara för evigt.

Det innebär att vi måste ta en rejäl funderare på hur vi ska göra det tydligt att EU innebär ett mervärde och på hur det mervärdet ska komma alla till godo.

Inom kort inleds arbetet med EU:s långtidsbudget. Brexit innebär naturligtvis att EU-budgeten minskar kraftigt på sikt. Förhandlingarna är ett perfekt tillfälle att göra kraftiga omprioriteringar och att göra en tydlig effektutvärdering.

Jag har ingenting emot att betala så länge pengarna går till rätt saker och så länge de förräntar sig väl. Att som andra partier hela tiden reflexmässigt säga att EU:s budget ska minska är inte konstruktivt. Om pengarna förräntar sig bättre genom gemensamma investeringar är väl det bättre för alla.

Budgeten bör under nästa period därför fokusera på områden med tydligt europeiskt mervärde. Vi har forskning, infrastruktur, brottsbekämpning, utrikespolitik, migration och bistånd på agendan.

Vi måste arbeta för att förhindra negativa klimateffekter, för att stärka unionens konkurrenskraft, för att gemensamt klara av ett humant och mänskligt flyktingmottagande och för att försvåra för kriminalitet och terror att få grogrund.

För att den gränsöverskridande brottsligheten ska kunna stoppas måste rättssamarbetet inom EU förstärkas. Ett starkt EU som bekämpar terrorismen skapar trygghet för oss, vare sig vi promenerar på Drottninggatan, Champs-Élysées eller Unter den Linden.

Smugglade vapen hamnar i händerna på kriminella i hela Europa. Narkotikaförsäljningen som göder de kriminella tar vägen genom Europa och även upp till Sverige. På område efter område är EU svaret på våra trygghetsfrågor.

Terrorister, människohandlare och knarklangare känner inga gränser. Därför har Liberalerna länge drivit på för att inrätta ett europeiskt FBI. Vi säger också att Europol behöver byggas ut och ges operativa befogenheter. Utöver detta har Liberalerna gång på gång pekat på behovet av en EU-åklagare som utreder och bekämpar gränsöverskridande brottslighet.

En majoritet av EU-länderna går nu vidare med frågan om att skapa en gemensam åklagarinstans. Men i den här kammaren är det bara Liberalerna som lyfter upp denna fråga. Oavsett bevekelsegrunder, herr talman, är de andra partiernas linje lika osolidarisk som den är oacceptabel.

Det är inte bara på rättsområdet som andra partier bromsar. För några veckor sedan gick Liberalerna ut och stödde den sociala pelaren i EU. EU-kommissionen har, som ni vet, föreslagit ett samarbete – inte en lagstiftning – om en minimistandard för sociala rättigheter i EU-länderna.

Det rör sig om rättvisa arbetsvillkor, säkra arbetsplatser, sjukvård och inkludering av personer med funktionsnedsättning. Vi talar inte om att överflytta mer makt till EU, om det är det ni är rädda för. Vi talar inte om mer resurser till EU, om det är det ni är rädda för. Vi talar om miniminivåer för social standard för medborgarna i EU. Det är att ta moraliskt ansvar.

Vi som identifierar oss som liberaler vet att globaliseringen skapar välstånd, men vi blundar inte för att en del också förlorar på den utvecklingen. Det kan handla om att hela branscher flyttar. Den ekonomiska krisen i Europa ledde till utbredd arbetslöshet och till EU-skepticism.

Herr talman! När vi ser människor som tigger på gatan, vilket sker dagligen, är det till stor del frånvaron av sociala skyddsnet i delar av Europa som vi ser. Det leder också till EU-skepticism.

Att Rumänien och Bulgarien sviker sina medborgare skapar ett mänskligt lidande. Det är ohållbart för det europeiska samarbetet i längden. Den fria rörligheten och frihandel måste värnas, men detta gäller också den sociala tryggheten. Så tror vi liberaler att man bemöter EU-skepticism.

Som liberal är jag tydlig med att konkurrenskraften och tillväxten ska öka. Det är solklart att bidrag inte är lösningen. Arbetskraften måste ställas om när industrier försvinner och jobb ersätts av nya. Men vi kan inte blunda för samhällets ansvar. För Sverige krävdes sociala reformer i början av 1900-talet, och detsamma gäller nu för ett flertal EU-länder.

Vi har en stor uppgift framför oss. Kanske måste vi framför allt, tillsammans med likasinnade länder, mota de populistiska krafter som verkar för ökad protektionism och för stängda gränser.

Trots att min talartid börjar att rinna ut vill jag lyfta fram det östliga partnerskapet som ett exempel på EU:s stora nytta. Genom det kan EU och våra närmaste grannar närma oss varandra. Vi kan skapa en motvikt till Ryssland. Vi kan skapa ett erbjudande om en bättre värld.

Därför är det oerhört viktigt att denna regering, liksom den tidigare regeringen, fortsätter att kämpa för att vi ska få fler länder med i denna union, som vi som liberaler ställer oss helhjärtat bakom.

Herr talman! Jag har redan yrkat bifall till reservationer. Jag vill dock avslutningsvis säga som vi brukar säga från Liberalernas håll: Tillsammans i EU blir vi tryggare, rikare och friare. Och friheten, herr talman, är alltid värd att försvara.

(Applåder)

Anf. 9 ARON MODIG (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi verksamheten i EU under 2016 – ett år då det europeiska samarbetet onekligen ställdes inför stora prövningar. Det handlade om en ökad instabilitet och oro i vår omvärld, om nya terrorattentat och om olösta migrationsutmaningar. Till det kan också läggas att Storbritannien röstade för att lämna unionen.

Dagens debatt handlar om detta, men den handlar också om vilken riktning vi vill se att det europeiska samarbetet tar. Kommissionens ordförande Juncker har beskrivit det nuvarande läget som en existentiell kris för EU.

Vi kristdemokrater önskar att denna kris resulterar i en europeisk union som är beredd att förändras för att bättre klara av att ta sig an stora gränsoverskridande utmaningar men som också är beredd att släppa på politikområden som bättre lämpar sig för beslut på politiska nivåer närmare medborgarna. Vi anser att det bara är på det sättet som EU kan återfå legitimitet.

Herr talman! EU har under sina första 60 år utvecklats till att bli världens största gemensamma inre marknad, världens största handelspart och världens största givare av utvecklingsbistånd. Därmed har EU också möjlighet att påverka utvecklingen i världen genom en rad olika kanaler.

Kristdemokraterna vill se en mer aktiv, samstämmig och slagkraftig europeisk utrikespolitik, där främjandet av demokrati och ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter har absolut prioritet.

Detta är i dag kanske viktigare än någonsin. Men signalerna från en del av EU:s medlemsstater tyder tyvärr på något annat. Rösten som står upp för mänskliga rättigheter har försvagats. Det har vi sett tydliga tecken på när det gäller EU:s politik gentemot länder som Kuba, Vitryssland och Eritrea, där frågor och krav om demokrati och mänskliga rättigheter tydligt har fått stå tillbaka.

Vidare, herr talman, är Ryssland återigen en aktör med stora ambitioner på den internationella arenan. Samtidigt måste vi tyvärr konstatera att det ryska intresset sällan har varit vårt.

Annekteringen av Krim och inblandningen i Syrien, med bombningarna av Aleppo, kan aldrig accepteras. Men Putins handfasta agerande visar att vi inte kan bortse från Ryssland.

Här krävs en sammanhållen och klok politik från EU:s länder, och här duger det inte att en enskild svensk kommun fattar beslut i strid med nationens säkerhet.

Nord Stream 2 kommer att öka Europas beroende av rysk gas och minska antalet leverantörer som kan förse länderna i Europa med energi. Detta är olyckligt utifrån det säkerhetspolitiska läget i Europa och med ett Ryssland som genom aggressionen mot Ukraina och annekteringen av Krim tydligt visar att man inte respekterar andra länders gränser.

Med detta som bakgrund anser vi att det är Sveriges och ytterst den svenska regeringens ansvar att på de sätt som är framkomliga agera för att stoppa byggandet av Nord Stream 2.

Herr talman! Försvarsfrågan har aktualiserats i EU-sammanhang. Att Storbritannien, som traditionellt varit motståndare till ett fördjupat europeiskt försvarssamarbete, lämnar EU är en orsak till debatten, tydliga signaler från USA:s nya administration om en nedtrappning av landets säkerhetsåtaganden i Europa är en annan.

Med en orolig omvärld är det rimligt och också positivt att EU stärker sitt engagemang på försvarspolitikens område. Däremot är det inte rimligt att federalistiska krafter använder den pågående debatten för att flytta fram sina positioner.

Förslag om gemensamma stridskrafter och en renodlad EU-armé har lanserats av såväl Europaparlamentets majoritet som kommissionsordförande Juncker. Hittills har dock medlemsländernas regeringar varit avvissande, många med den i sak riktiga invändningen att det sedan lång tid redan finns en effektiv och väl fungerande militär struktur för västvärldens demokratier, nämligen Nato.

Ett fördjupat samarbete mellan EU och Nato är dock av stor vikt. Från Kristdemokraternas sida ställer vi oss också bakom en gemensam europeisk försvarsfond och att en permanent ledningskapacitet för militära insatser utomlands utvecklas.

Det är ingen tvekan om att EU utan egen armé har en viktig roll att spela på det försvars- och säkerhetspolitiska området. Förutom gemensamma satsningar och fördelning av kostnader när det gäller forskning och materielutveckling kan EU bidra till politisk stabilitet och minskad sårbarhet genom samarbetet inom energiunionen.

Kristdemokraterna vill också få till stånd en översyn av EU:s stridsstyrkor, så kallade battle groups, som står i ständig beredskap att delta i en snabb och begränsad insats.

Stridsgrupperna som sådana har dock aldrig satts in, och därmed har osäkerheten kring konceptet blivit allt större. Samtidigt har avsevärda resurser använts för att utrusta, utbilda och hålla styrkorna i beredskap i de olika medlemsländerna. Här anser Kristdemokraterna att ett beslut måste fattas om dessa stridsgruppers framtid.

Herr talman! Utvidgningen förblir ett av unionens viktiga verktyg för säkerhet och stabilitet. I linje med ”mer-för-mer-principen” ska det finnas ett tydligt medlemskapsperspektiv för de partnerländer som är geografiskt belägna i Europa och som genomför politiska och ekonomiska reformer. En sådan ansats förutsätter att EU:s engagemang för reformer är långsiktigt och att EU erbjuder ett omfattande stöd till de partnerländer som vill närma sig unionen.

Alla länder som vill ansluta sig till EU måste självfallet respektera de så kallade Köpenhamnskriterierna. Och inga förhandlingar om medlemskap pågår de facto därmed med Turkiet.

Utvecklingen i Turkiet går i en minst sagt oroande riktning när det gäller mänskliga rättigheter och respekten för rättsstatens principer. Det är dock viktigt att EU finner vägar för att stötta de demokratiska krafter som under stor press verkar i landet.

När det gäller det södra grannskapet har hoppet som tändes i Nordafrika och Mellanöstern under den arabiska våren som vi alla vet omvandlats till osäkerhet och oro.

Tunisien är det land som klarat sig bäst ur tumultet, som har genomfört demokratiska förändringar och numera har en demokratisk konstitution. Men terrorism hotar säkerheten och utvecklingen i landet, och Tunisien är i stort behov av stöd.

En nyckel för grannskapspolitiken i söder är att EU fortsätter att spela en aktiv roll som politisk och ekonomisk partner till Tunisien, men också att Tunisien får kraftfullt stöd av unionen för att kunna stärka sin strategi mot terrorism med fokus på antiradikalisering.

Vidare måste tyvärr konstateras att Islamiska staten har byggt sin nya bas i Europas absoluta närområde. Europa visade handlingskraft när Gaddafi skulle störtas, men därefter tycktes kraften ta slut och vi lämnade libyerna åt sitt öde.

Sönderfallet av Libyen visar vad som händer när det inte finns någon långsiktig färdplan. Intresset att stanna kvar och stötta i en uppbyggnadsprocess fanns inte, och i dag ser vi tyvärr konsekvenserna av det.

Det är viktigt att EU nu har återupptagit sitt engagemang i landet. Stödet till terrorbekämpning och demokratisk utveckling är helt avgörande. Här måste Sverige vara en tydlig röst.

Herr talman! Med en ny president i Vita huset krävs det att Europa tar sig samman och blir en kraft att räkna med.

Kristdemokraterna anser inte att det är rätt prioriterat att lägga fokus på att skapa ett mer socialt Europa. Det planerade toppmötet i Göteborg borde handla om hur EU ska ta ansvar och uppträda globalt, snarare än att få till stånd samtal mellan arbetsmarknadens parter.

Den 1 april föreslog kommissionen en social programförklaring för EU, som till en början inte kommer att vara bindande. Dock tycks det vara kommissionens avsikt att följa upp med lagstiftning. I Work-life-balance-direktivet, som presenterades samtidigt och som är skarp lagstiftning, ingår till exempel tvingande regler rörande föräldraledighet.

Kristdemokraterna menar att beslut om vem som ska vara föräldraledig inte ska fattas i Bryssel. Vi tror inte att EU byggs starkt genom detaljreglering av människors liv. Tvärtom kan överdrivna regleringar från Bryssel riskera att leda till att EU:s legitimitet i stället försvagas. Detta gäller särskilt i en tid när EU har problem gällande sina kärnuppgifter.

Det är tydligt att EU-länderna måste tillbaka till ritbordets. De fem framtidsscenarierna kan vara ett bra underlag för olika aktörer att kunna positionera sig i debatten om EU:s framtida utveckling. EU kommer att fortsätta att utsättas för prövningar. Men ett starkt och sammanhållet Europa ligger alltså i Sveriges intresse. För att EU ska kunna bli starkt och sammanhållet krävs dock att EU fokuserar och hittar lösningar på det som efterfrågas och lämnar annat till övriga politiska nivåer att hantera.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 8 i betänkande UU10. Vi står naturligtvis bakom både våra övriga reservationer och alliansreservationer, men nöjer oss med detta yrkande.
(Applåder)

Anf. 10 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Först vill jag ställa mig bakom utskottets förslag om både EU-skrivelsen och EU:s vitbok och yrkar avslag på samtliga reservationer.

Herr talman! EU grundades för 60 år sedan. Det europeiska samarbetet har under de 60 åren bidragit till säkerhet, tillväxt och fred i Europa. EU har på 60 år blivit den största handelsmakten och världens främsta biståndsgivare, och en helt unik inre marknad finns mellan medlemsstaterna.

Det finns många goda exempel på att EU har agerat för fred och för att förebygga konflikter. Ett exempel är fredsförhandlingarna i västra Balkan, Colombia och Mali. Här kan nämnas det alltmer intensifierade stödet till Makedonien, som har en ny regering efter år av politisk kamp mot förra regeringens korruption, svågerpolitik och bristande uppföljning av mänskliga rättigheter. Här har såväl EU som USA bidragit till en bättre demokratisk transparens och ett steg närmare EU-gemenskapen. Givetvis bör stödet till Ukrainas frihetskamp visavi Ryssland också nämnas och även landets strävan att uppnå en transparent och rättvis lagstiftning i enlighet med Köpenhamnskriterierna.

Det finns givetvis betydande utmaningar att hantera i grannskapspolitiken både på västra Balkan och i södra Kaukasus. Många glömmer ofta bort att EU i grunden är ett fredsprojekt, och med lite perspektiv bakåt i tiden har det inte varit något krig mellan EU-länderna sedan EU bildades.

När Jugoslavienkriget avslutades var det också självklart att EU skulle göra mycket för att få de forna fienderna att mötas i fred och även närma sig EU. Kroatien och Slovenien är medlemmar. Serbien och Montenegro är kandidatländer.

Det finns ändå en sanning bakom anslutning och även associering till EU. De länder som vill påbörja medlemskaps- och associeringsprocesser måste uppfylla viktiga demokratikriterier, genomföra ekonomiska reformer, upprätthålla och uppfylla rättsstatens principer. Det är naturligtvis inte helt okomplicerat. Många av länderna saknar i verklig mening långvariga demokratiska traditioner och kulturer.

När lågkonjunktur inträffar är det lätt att ta till korrupta genvägar i stället för att hålla fokus på långsiktiga ekonomiska reformer. Regeringar byts ut, och nya tillträder.

Därför är det avgörande för många av de länder som strävar efter EU-närmande att EU verkligen gör det som finns reglerat i avtal och överenskommelser – följer upp och genomför tydliga revisioner av såväl framgångar som tillbakagångar. Det får inte ske misstag. De länder som vill ingå i EU-familjen ska också göra rätt för sig i enlighet med alla kriterier som ska uppfyllas för medlemskap och associering. Det är en skyldighet – och även en rättighet – för EU att vara tydligt och stringent kring detta.

Herr talman! Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken måste framgent vara en hörnpelare för EU. Jag kan till del hålla med Jean-Claude Juncker om att EU också måste samverka mer kring försvarsfrågorna, men inte genom att skapa en gemensam EU-armé eller för den delen ett gemensamt försvarshögkvarter. Med rådande världsläge och Trump som president i USA är det inte givet att EU kan räkna med stöd från just USA i ett läge där det finns risk för krigsliknande konflikter med främmande makter utanför EU. Givetvis ska vi uppfylla våra åtaganden i enlighet med solidaritetsklausulen i artikel 51.

Herr talman! Utvecklingsarbetet inom EU ska syfta till att vi uppnår och förverkligar 2030-agendan. Sverige ska agera ambitiöst, såväl bilateralt som multilateralt. Sverige har aktivt drivit på för att demokrati ska vara ett nyckelbegrepp när det införs landstrategier med fokus på mänskliga rättigheter på lokal nivå. Sverige har också framgångsrikt drivit på för att avskaffa exportsubventioner till jordbruksprodukter. Det gjorde den förra regeringen, och det gör även den nuvarande. Detta underlättar för utvecklingsländerna. Samtidigt har EU enats om lättnader som ska införas avseende de minst utvecklade länderna så att även dessa kan få igång sin jordbruksproduktion.

Herr talman! Det är angeläget att EU vidhåller sanktionerna mot Ryssland så länge landet inte upprätthåller sina åtaganden i Minsköverenskommelsen och avslutar krigsaktiviteterna i Ukraina.

Fredsprocessen i Mellanöstern måste också komma igång på allvar; det är ohållbart att positionerna är så låsta. Frankrike, med stöd från bland annat Sverige, har försökt väcka liv i dialogen för att skapa en tvåstatslösning mellan Israel och Palestina. Här är det extra angeläget att EU fortsätter att arbeta metodiskt för att få parterna till förhandlingsbordet. Jag har få förhoppningar om att Trumpadministrationen kommer att göra mer än symboliska markeringar under de närmaste åren.

Det är bra att EU står fast vid principen om Syrien. Det finns ingen annan lösning på kriget än en politisk. Denna politiska lösning måste baseras på respekt för Syriens territoriella integritet och Syriens sammanhållning och oberoende. Det kommer inte att gå att kriga sig fram till så starka positioner att någondera av alla stridande parter kan få inflytandet att kalla sig segermakt, som till exempel i andra världskriget. Syrien är en fullständig humanitär katastrof, och alla krafter måste sättas in för att få ett slutligt stopp på detta helvete på jorden. Det är också bra att EU antog en Syrienstrategi den 4 april i år. Den ska bland annat tillgodose humanitära behov, stärka civilsamhället, utkräva ansvar för krigsbrott och ge stöd till den syriska befolkningen.

Herr talman! Med tanke på brexit är det nu dags att EU tar ett nytt, modernt omtag i beslutet om och införandet av nästa långtidsbudget. Fokus ska ligga på att främja ett europeiskt mervärde och främja ekonomisk förnyelse. Det kommer naturligtvis att bli förändringar när UK lämnar, även inom budgetramarna. Det är viktigt att Sverige har en tydlig position och att vi inte hamnar i ett sämre läge än övriga medlemsländer.

EU:s migrationspolitik är ständigt i fokus. Människor som utsätter sig för livsfara på Medelhavet eller hamnar i transitläger vid EU:s yttre gränser berör och påminner oss om att alla EU-länder måste ta ett solidariskt ansvar för mottagandet av asylsökande till EU. Det är viktigt att det så snart som möjligt kommer en väl fungerande omfördelningsmekanism bland EU-länderna som tillgodoser höga rättssäkerhetskrav och värnar asylrätten.

Herr talman! Det är också bra att kommissionen har lyft fram frågan om införandet av en pelare för sociala rättigheter. Syftet är ju att åstadkomma en bättre balans mellan det ekonomiska och det sociala Europa. Det är då viktigt att fördelningen av befogenheterna mellan medlemsstaterna, de nationella systemen och EU respekteras.

EU, och Sverige som medlemsstat, har haft en mycket aktiv roll i förhandlingarna för att slutligen få fram det undertecknade Parisavtalet. Det är helt avgörande för de globala klimatutmaningarna. EU:s roll kommer nu att bli än viktigare med tanke på Trumps vacklande och numera tydligt kommunicerade hållning att USA vill lämna avtalet. Här vet vi att bland annat Sveriges regering har tagit kontakt med de progressiva krafter och företag i USA som vill fortsätta det positiva klimatarbete som pågår i många delstater. Jag tror möjligen att Trumps omoderna utspel kommer att väcka några av hans kärnväljare, men utvecklingen i USA går inte att stoppa. Kalifornien har till exempel världens tuffaste miljökrav för bilindustrin.

Herr talman! År 1994 röstade svenska folket för att gå med i EU. Sveriges riksdag fattade det formella beslutet om att gå med i EU den 15 december 1994. Sverige har varit en progressiv, pådrivande och pålitlig medlemsstat under dessa dryga två decennier av medlemskap. EU-medlemskapet har tjänat oss väl. Vi har vår huvudsakliga export till EU:s medlemsstater, och den fria rörligheten har gett oss helt nya perspektiv och möjligheter när det gäller att resa, uppleva och arbeta. Vi har i gemenskap bistått nya medlemsstater i att uppnå bättre välfärd och ekonomiska förutsättningar. Vi har också medverkat till att EU är världens största ekonomi. EU som fredsprojekt har satt stopp för alla dessa sekler av krig på den europeiska kontinenten.

Jag tror innerligt på EU. Även om utmaningarna är många vet jag säkert att EU kommer att gå starkt in i framtiden. Där ska Sverige fortsätta att vara en medlemsstat som är progressiv, pådrivande och pålitlig.

Till sist ska jag säga något om vitboken, herr talman. Den innehåller fem scenarier:

- EU fortsätter med den nuvarande inriktningen, som det ser ut i dag.
- EU begränsar sig till den inre marknaden.
- Det blir en djupare integration på frivillig basis.
- Det blir färre samarbetsområden och ökat fokus på effektivitet.
- Det blir en fördjupad integration på samtliga områden.

Kommissionen kommer att driva fram ett förslag till slutsatser i Europeiska rådet i december 2017. Vi har också haft en hearing i riksdagen om detta. Det blir alltså en ny runda för riksdagen att ta ställning till under hösten.

Med detta, herr talman, ställer jag mig bakom utskottets förslag gällande både EU-skrivelsen och vitboken. Jag yrkar avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 11 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag besökte Albanien för någon vecka sedan. Det är ett land i södra Europa där det finns många utmaningar och där befolkningen

ser ett medlemskap i EU som en hjälp till modernisering och demokratisering av samhället. Man ser det som en hjälp undan den förlamande korrupsion som har tagit över efter den hårda diktatur som fanns i landet ända in på 90-talet. Man ser det som en hjälp till utbyte av idéer och varor men också till att få bukt med miljöförstöring från industriutsläpp, tvivelaktiga tillstånd och primitiv hantering av sopor och avlopp.

Jag fick under min resa bland annat föreläsa på ett universitet för naturvetenskap och medicin i Elbasan, en stad i mitten av landet där befolkningen verkligen påverkas starkt av de stora utsläppen i luft och vatten. Sjukdomar, inte minst hos barn, visar tydligt att problemen är allvarliga, och staden tas upp som ett särskilt fokus i de expertgrupper från EU som nu har underlättat de förberedande diskussionerna. Där har inte minst Albanien självt önskat att samtal om medlemskapsförhandlingar kommer igång inom de närmaste åren.

Jag tror att den vilande rättsreformen, med utrensningar av korrupta tjänstemän i rättsapparaten, är en viktig pusselbit på vägen. Det är faktiskt också den viktigaste pusselbiten för att komma till rätta med miljöförstöringar.

Herr talman! Europeiska unionen spelar i dag många roller i världspolitiken och som en samlande kraft i Europa. Sedan Sverige blev medlem för över 20 år sedan har inte minst utvidgningen till en mer eller mindre paneuropeisk union både förändrat den politiska dynamiken och kraftigt utökat möjligheterna för fler i Europa att utbyta kunskaper och idéer och att studera, resa, jobba eller bli förälskad bortom det land där man fötts och börjat sitt liv.

Medlemskapet i EU är dock självklart frivilligt, och medan flera länder – bland annat på västra Balkan, till exempel Albanien – vill gå med har Storbritannien beslutat att lämna. Det kommer att leda till en delvis ny politisk dynamik i Europa. Att Storbritannien lämnar gör det också svårare för Sverige att få gehör inom flera politikområden, eftersom Storbritannien har varit en viktig samarbetspartner på flera områden.

Det är därför viktigt, och det har under året när vi diskuterat hur verksamheten i EU har sett ut från svensk sida varit en nyckelkomponent för Sverige och regeringen att hitta och bredda samarbetet med flera andra viktiga länder. Det gäller inte minst de nordiska EU-länderna och även Tyskland, och det handlar om att strategiskt säkra att det svenska EU-arbetet kan bli än effektivare och starkare i framtiden – trots att Storbritannien lämnar.

I brexits efterdyningar är det lätt att debatten om EU halkar iväg till att det är ett val mellan att mer ska styras av EU eller att ingenting alls ska styras av EU. Det är en debatt mellan dem som älskar unionen och dem som hatar den.

Jag menar att det här ger en felaktig bild och en för oss politiker omöjlig situation att hantera. Jag tror att det är trovärdigare att fokusera på det som faktiskt har hänt de senaste decennierna och se att det är betydligt mindre dramatiskt. Fler länder har valt att samarbeta för att klara dagens utmaningar samtidigt som varken nationalstater eller lokalsamhällen har gett upp sin primära roll för medborgarna.

Debatten bör därför gå i riktningen att bygga ett EU som effektivt samarbetar om frågor som enskilda länder inte klarar själva. Med det kommer EU varken att hatas eller att älskas utan kanske riskera att ses som en okontroversiell politisk organisation men viktig som komplement och stöd till en god utveckling i länder och lokalsamhällen.

Från Miljöpartiets sida är vi tydliga med att vi inte önskar ett EU-samarbete där man får en EU-armé, gemensamma skatter eller en unionsbildning som leder till en överstatlighet inom ett flertal områden. Men vi ser att det finns många utmaningar där Sverige och andra EU-länder – Albanien är ett sådant exempel – och också lokalsamhället behöver hjälp och stöd och behöver samarbeta bättre i den värld vi lever i och med de utmaningar vi står inför.

Inte minst på EU-nivå ser vi ju migrationsutmaningarna där vi behöver verka i vår omvärld med öppna ögon när det gäller de brutala övergrepp som sker och som leder till att många människor flyr. Vi behöver verka för att det finns en humanism i asylmottagandet, inte bara gentemot dem som har lyckats ta sig långt upp i norra Europa, utan det behövs att hela Europa tar ett ansvar. Här är det viktigt att se att legala vägar att söka asyl gör att antalet vådliga resor, inte minst för kvinnor och barn över Medelhavet, kan minska.

Vi ser också att det är oerhört viktigt att det i de nya områden som är direkt gränsöverskridande också kan tas steg mot ett gemensamt och kraftfullt arbete. Jag vill också påminna om att det i det här parlamentet är tydligt i det vardagliga EU-arbetet att det finns ett antal och ganska många frågor där man inte önskar se en ökad klåfingrighet, som vi gärna säger i den svenska debatten om EU-politiken. Här tror jag att det är viktigt att vara tydlig med i vilka frågor som man kan se ett potentiellt samarbete i EU.

Miljöfrågorna är, tycker jag, ett av de allra tydligaste exemplen på varför EU behövs både i sitt eget närområde och internationellt och globalt. Nyttan är uppenbar, för när gränsöverskridande luftföroreningar eller markföroreningar men också naturligtvis de hotande klimatförändringarna ter sig som globala hot behöver fler länder komma med på tåget i den globala debatten. EU kan vara med och stå upp för en ekonomisk modell och en framtidsinriktad samhällsmodell som bygger på hur vi löser ett av kärnproblemen, det vill säga att vi fortfarande är beroende av fossil energi. Vi pumpar ut koldioxid efter förbränning av fossil energi, och det måste vi komma runt och komma fram till en annan lösning för.

Lösningarna finns numera tekniskt sett, men de behöver skalas upp och det behöver göras snabbt. Det finns delar av EU där man kan visa detta. Vi ser att det finns andra länder – bland annat USA har nämnts här i debatten – som har en mer polariserad debatt om detta. Det viktiga i det arbetet är naturligtvis att det går att skala upp, och där behövs den kraft och volym som EU-samarbetet ger.

Den gemensamma utsläppshandeln i EU har inte minst varit viktig under 2016 och är fortsatt viktig då frågan för den framtida utsläppsperioden från 2021 och framåt inte är löst. Här behöver länderna vara beredda att skärpa reglerna och på ett rättvist sätt minska den fria tilldelningen av utsläppsrätter. I det här arbetet behöver Sverige finnas på plats.

Utän det utvecklade miljöarbetet i EU skulle flera av vår tids största miljöproblem vara betydligt svårare att lösa. EU:s miljöarbete har byggts upp under många år och spänner över såväl biologisk mångfald och industriutsläpp som kemikalier i varor.

Många regler kunde naturligtvis från mitt och Miljöpartiets perspektiv vara ännu mer långtgående och bättre på att nå miljömålen och också ge möjlighet till länder och lokalsamhällen att utforma sina specifika lösningar. Men jag tror att de partier som i dag vill att Sverige omförhandlar sina relationer till EU har mycket svårt att se hur det skulle påverka miljön. Allra minst kommer situationen för barnen i Albanien att gagnas.

Herr talman! Innan jag avslutar här vill jag tillåta mig att reflektera över framtidsdebatten. Vitboken som hanteras i den här debatten är inte riktigt vilken vitbok som helst, även om jag läser mig till att utrikesutskottet i riksdagen gärna hade behandlat den som en vanlig vitbok, det vill säga med ett vanligt betänkande och en vanlig debatt. Nu har vi EU-ministern på plats, och det är väldigt bra, och EU-kommissionären har hållit anförande och fått frågor i Andrakammarsalen, men någon riktig framtidsdebatt skapas ju inte av att vi lägger ytterligare ett betänkande till handlingarna, herr talman. Att titta fyrkantigt på formerna på det sätt som man har gjort genom att till exempel vilja påpeka att EU-nämnden inte har rätt att lägga ett yttrande till denna vitbok ger inte den stuns i EU-debatten som vi skulle behöva.

Ska EU-politiken förstås och accepteras av medlemsländerna måste också den parlamentariska församlingen och partierna bidra till sin debatt. Folkbildning i all ära, men när partierna inte gör jobbet och tar fram ny EU-politik blir det heller inte stuns i debatten. Detta, herr talman, bör vi ta ansvar för även i riksdagen, och jag hoppas på att man i den parlamentariska utredningen som är tillsatt vågar lyfta blicken och se att i det nya EU, det EU som har växt fram och formats, har också partierna och de nationella parlamenten en viktig roll att spela när det gäller att stärka dialogen med andra parlament och dialogen om EU-politiken och att inte titta lika byråkratiskt och fyrkantigt på de regler som alltid har gällt i den här kammaren.

Med detta, herr talman, yrkar Miljöpartiet bifall till utrikesutskottets betänkanden om årsboken och om vitboken och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det känns bra att vara tillbaka här och få möjlighet att diskutera EU. När jag var ny minister för ett år sedan kom jag till debatten och hade tappat rösten. Jag kunde då bara sitta och lyssna på alla klokheter men kunde inte själv tala, och det var nog lika bra det.

I dag ska vi hantera regeringens skrivelse angående EU-verksamheten under 2016 och EU-kommissionens vitbok om EU:s framtid.

År 2016 var på många sätt ett turbulent politiskt år. Vi har ett helt annat politiskt landskap i dag än när jag tillträdde för ett år sedan. Därför kommer jag att fokusera på framtidens utmaningar och möjligheter snarare än det som har skett.

Det råder ingen tvekan om att EU står inför stora utmaningar. Det mest uppenbara är såklart brexit. För nästan exakt ett år sedan vaknade vi upp till nyheten om att Storbritannien hade valt att lämna EU. Vi i de resterande medlemsstaterna är redo att starta brexitförhandlingarna. Regeringen är väl förberedd och kommer att stå upp för alla de svenskar som bor i Storbritannien, kämpa för våra handelsintressen och värna den svenska EU-avgiften.

Det finns ytterligare en utmaning som engagerar mig särskilt. I en tid av otrygghet och ökade auktoritära krafter fyller EU en allt viktigare roll. En av EU:s främsta styrkor är de gemensamma värden som samarbetet bygger på: demokrati, rättsstatens principer och de grundläggande rättigheter som vi har enats om. Detta är den verkliga kärnan i det europeiska samarbetet. Den behöver ständigt värnas, skyddas och främjas av alla medlemsstater.

Det kan låta uppenbart, men det är det inte alltid och då måste vi agera. Att brista i respekt för EU:s grundläggande värden måste få konsekvenser.

Trots de stora utmaningarna har de senaste valen i Europa visat på ett starkt stöd för EU snarare än tvärtom. Allt fler inser behovet av samarbete. Här i Sverige är tongångarna alltmer positiva. Enligt nya siffror från SCB ökar stödet för Sveriges EU-medlemskap, och motståndet minskar.

Herr talman! Det går bra för Sverige. Den svenska modellen levererar. Och EU är en starkt bidragande orsak till våra framgångar. Vi är ett litet, exportberoende land. Sju av tio varor som exporteras går till EU:s inre marknad. Faktum är att vårt beroende av omvärlden ökar, och det blir allt viktigare för företag att agera med hela världen som marknad.

Resultaten är tydliga. Sedan vi blev en del av EU:s inre marknad, 1995, har Sveriges varuhandel med EU fördubblats. Och tjänstehandeln har till och med tredubblats. Under samma tidsperiod har antalet jobb som genereras av vår utrikeshandel ökat med drygt 400 000. Direktinvesteringar från EU till Sverige har ökat nio gånger sedan 1997. Det råder alltså ingen tvekan om att EU är viktigt för oss. Det är därför vi måste ta de stora utmaningarna på allvar.

Det allra viktigaste är att EU kan leverera resultat, både i det stora och i det lilla. Man måste visa att EU skapar ett värde för alla medborgare. Då krävs det förändring.

Den viktigaste EU-diskussionen är den som handlar om politikens innehåll. Många av dagens möjligheter och utmaningar sträcker sig över nationsgränserna och kan bara åtgärdas genom gemensamma ansträngningar. EU borde framför allt fokusera på de frågor som behöver gemensamma lösningar och skapar ett värde för medborgarna.

Regeringen har tre huvudprioriteringar i EU-arbetet under 2017. För det första ska vi ha ett Europa för jobb och inkluderande tillväxt. För det andra ska vi ha en ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik. Och för det tredje ska vi ha en solidarisk flykting- och migrationspolitik och en säker omvärld.

I dag tänker jag fokusera på jobben. Men låt mig först snabbt säga något om behovet av en offensiv klimatpolitik.

Donald Trump har meddelat att USA kommer att lämna Parisavtalet. Utmaningar på klimat- och migrationsområdet är exempel där EU-samarbetet behövs, särskilt nu. När andra kliver av får vi kliva fram. Det handlar i grunden om hela vår planets framtid.

Så till jobben. Jag vill ha ett EU där tillväxt och sociala framsteg förstärker varandra. Tack vare EU är den svenska ekonomin inte bara sammankopplad med andra EU-länder utan med hela världsekonomin. Handeln inom den inre marknaden är avgörande för Sverige. Och vi kämpar för att förenkla handeln ännu mer. Fler svenska företag kan växa om det blir enklare att sälja och köpa tjänster över gränserna. Och vi kan få fler svenska företag som Skype, Klarna och Spotify om EU förenklar digitaliseringen.

Jag vet också att det behövs sjysta villkor på den inre marknaden. EU:s medborgare ska kunna lita på att deras sociala rättigheter är skyddade och inte behöva vara oroliga för lönedumpning. De sociala trygghetssystemen, arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken är i grunden nationella angelägenheter och ska så vara också i framtiden. Samtidigt har vi mycket att vinna på att jämföra med och lära av varandra och samordna våra nationella system på ett sätt som främjar rörligheten för EU-medborgare, arbetstagare och egenföretagare.

Under våren har kommissionen lagt fram ett paket för det som i EU kallas det sociala området. Det innehåller bland annat en pelare för sociala rättigheter. Regeringen ser pelaren som en möjlighet till ett gemensamt politiskt åtagande som kan bidra till en positiv utveckling i hela EU, inte minst i medlemsstater som har svaga sociala skyddsnet. Därför är det glädjande att även Liberalerna har tagit ställning för denna pelare.

Som ett led i arbetet med att lyfta upp vikten av den sociala dimensionen på alla nivåer står statsminister Löfven och kommissionens ordförande Juncker värd för ett toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg den 17 november.

Toppmötet blir ett tillfälle att på högsta nivå diskutera hur vi kan få ett EU där en väl fungerande inre marknad, fri rörlighet och rättvisa jobb bidrar till hög sysselsättning och tillväxt, och där vi genom att lära av varandra rustar oss för framtidens utmaningar. Det är så vi möter våra medborgares förväntningar och levererar i deras vardag. Genom diskussion och dialog ska mötet bidra till att diskussionen om EU:s framtida utveckling främjas.

Herr talman! EU måste ha en politik som bidrar till att förändra människors vardag till det bättre. Och EU måste komma närmare medborgarna så att de kan påverka politiken.

Frågan om ökad delaktighet i EU-arbetet ligger mig varmt om hjärtat. Regeringen har ett stort ansvar. Men för att förbättra delaktigheten på riktigt krävs det även att andra aktörer bidrar. Därför har jag inlett ett arbete med så kallade EU-handslag. I EU-handslagen har regeringen tillsammans med centrala aktörer åtagit sig att vidta åtgärder för att stärka delaktigheten, kunskapen och engagemanget kring EU-relaterade frågor.

De första två EU-handslagen ingick jag i slutet av förra året med arbetsmarknadens parter, inklusive SKL, och med EU-kommissionens och Europaparlamentets kontor i Sverige. Därefter har jag ingått handslag med Europaforum Norra Sverige, med LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, med Sveriges Elevkårer, med Region Östergötland och kommunerna i Norrköping, Motala och Linköping.

Det är verkligen glädjande att det finns ett så stort intresse för att bidra i arbetet. LSU presenterade i handslaget tre sidor fulla med åtaganden. Även när jag var i Norrköping den 23 maj blev jag imponerad av engagemanget jag mötte. Inför handslaget hade regionen och kommunerna diskuterat vad de, utifrån sina respektive roller, kunde göra för att stärka delaktigheten i EU-relaterade frågor och sedan fatta beslut om åtgärder i kommun- och regionstyrelsen. Redan dagen efter handslaget sågs de på ett möte för att diskutera hur de nu kan ta arbetet vidare.

Jag har många handslag inplanerade till hösten runt om i hela Sverige.

Ett viktigt åtagande från regeringen i EU-handslaget har varit att inrätta ett arbetssätt med EU-sakråd, som jag just nämnde. Arbetsmarknadens parter, civilsamhället och näringslivet har länge efterfrågat bättre och mer strukturerade dialoger i EU-frågor. Genom att bjuda in relevanta aktörer till EU-sakråd i ett tidigt skede i lagstiftningsprocessen kan regeringen få ett fördjupat beslutsunderlag i sakfrågor och få en bättre bild av samhällsdebatten om dessa.

Utifrån behovet av en diskussion om hur EU ska utvecklas och regeringens arbete för att öka delaktigheten är EU-kommissionens vitbok om EU:s framtid välkommen. Vitboken presenterar, som bekant, fem olika scenarier som ska stimulera diskussionen runt om i medlemsländerna. Det ska såklart inte tolkas som om det endast finns fem förutbestämda alternativ, utan det är just scenarier. Vi behöver gemensamt utforma hur vi vill att EU ska utvecklas för att möta de viktigaste politiska frågorna.

Som en del av framtidsdebatten presenterar EU-kommissionen också fem tematiska underlag: den sociala dimensionen, globaliseringen, EMU, försvar och EU:s framtida finanser. Jag är glad över att kommissionen vill stärka delaktigheten i diskussionen om utformningen av EU:s framtid. Det finns verkligen mycket att diskutera.

För att säkerställa att vitboken hanteras på ett sätt som främjar delaktighet kommer regeringen att bjuda in berörda EU-sakråd om respektive diskussionsunderlag. Därefter planerar vi att ordna ett övergripande EU-sakråd om EU:s framtid.

Herr talman! Utmaningarna är många, men framtidens möjligheter är också stora. Med förbättrad dialog och delaktighet ska vi och kan vi utveckla EU för att uppnå konkreta resultat.

(Applåder)

Anf. 13 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet, för deltagande i debatten!

Jag håller med om mycket av det som Ann Linde tar upp i sitt anförande. Vår syn på EU präglas av just samsyn. Men det finns några områden som inte präglas av samsyn. Jag vill ta upp tre saker i dag.

Det första är den sociala pelaren, där vi har olika uppfattningar. Vi tycker inte att det är EU:s sak att hålla på med familjerätt, fastställa storleken på barnbidraget och andra saker.

Det andra handlar om en långsiktig plan. Ministern talade sig varm för EU-handslag och EU-sakråd här i Sverige. Men hur ser regeringens strategiska plan ut för att bygga allianser och hitta likasinnade i olika prioriterade frågor? Det är endast så som vi kan få genomslag i alla de oerhört viktiga processer som nu pågår.

Det tredje handlar om Nordstream 2. Här måste regeringen bli mer aktiv, framför allt på EU-området, men jag saknar en proaktivitet. Folkrättsligt sett är det svårt för Sverige att säga nej och stoppa Nordstream 2. Där emot finns det tillfälle att via EU-kommissionen peka på målkonflikter som finns mellan EU:s energiunion och byggandet av Nordstream 2. Det är det tillfälle som finns för att få fler EU-länder och kommissionen att verka i den riktningen. Byggandet av Nordstream 2 skulle allvarligt påverka den säkerhetspolitiska situationen negativt i vårt område.

Så vad gör regeringen för att stoppa byggandet av Nordstream 2?

Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket, ledamot Enström, för frågorna! Jag är glad över att mycket av EU-samarbetet präglas av samsyn – det håller jag verkligen med om.

Jag börjar med frågan om den sociala pelaren. Det är ett väldigt omfattande paket som kommissionen har lagt fram. Det handlar om att stärka miniminivåerna på det sociala området. Det handlar inte om ökad överstatlighet. Toppmötet i Göteborg kommer att beröra flera av de frågor som paketet innehåller, men det kommer också att ha en bredare agenda.

Det viktiga här är att man inte tar över nationella beslutsbefogenheter i sociala frågor, och det är inte heller meningen med pelaren, utan det är att se till att situationen i många länder lyfts, inte minst i sådana länder som Rumänien och Bulgarien där befolkningar har haft anledning att flytta till andra länder för att få det bättre.

När det gäller Nordstream 2 är det inte realistiskt att Sverige på egen hand skulle kunna stoppa det projektet. För närvarande görs det en prövning av bolagets ansökan om att lägga ut ledningen i svensk ekonomisk zon. Den prövningen sker enligt både svensk och internationell rätt.

Däremot har regeringen tillsammans med Danmark framgångsrikt verkat för att det ska föras en grundlig diskussion på EU-nivå om projektets förenlighet med EU:s regelverk och energipolitiska mål. Den diskussionen kommer att påbörjas snart. Kommissionen har just presenterat ett förslag till mandat som ska ligga till grund för förhandlingen med Ryssland om ett rättsligt ramverk för projektet. Vi kommer att få anledning att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Anf. 15 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Tack för kommentarerna!

Hela projektet Nordstream 2 är ju ett typexempel på där Sverige inte kan agera ensamt. Vi måste hitta allierade och likasinnade att bygga strategiska partnerskap med för att vi ska få vår vilja igenom.

Det känns som att regeringen har varit senfärdig. Man har väntat och väntat. Man passade inte på att vara medundertecknare på ett brev som skickades redan i mars 2016 om de farhågor som fanns hos flera medlemsländer inför vad byggandet av Nordstream 2 skulle innebära.

Jag skulle vilja höra vad regeringen har för strategi utöver att prata med Danmark. Har man pratat också med övriga länder för att försöka stoppa Nordstream 2?

Detsamma gäller andra avgörande frågor för framtiden, alltifrån hur vi som icke-euroland ska kunna vara med och fatta beslut i alla ärenden som rör EU:s 27 länder till hur EU ska utvecklas framöver. Här måste Sverige

hitta likasinnade länder och hitta partner. Hur ser den långsiktiga strategin ut? Finns det några planer på ett motsvarande EU-handslag också med andra medlemsländer? Hur ser statsrådet på detta?

Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket för frågan!

Det är en väldigt viktig fråga, inte minst för vår relation till Storbritannien. I stort sett i alla frågor – förutom i sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor – har vi kunnat förlita oss på samarbete och på att vi röstar lika i nästan 98 procent av fallen. Nu bad vi Sieps, Svenska institutet för europapolitiska studier, att titta på hur vi ska kunna stärka allianserna efter brexit. Då visade det sig att det inte finns något land som kan hoppa in och ta över Storbritanniens plats. I stället måste vi se till varje sakfråga: Vilka länder kan vi då ha en särskild allians med för att få igenom våra synpunkter? I en annan sakfråga kan det kanske bli andra länder.

Naturligtvis ser vi Tyskland som en viktig allierad. Samtidigt har Sverige och Tyskland inte alls samma syn i en del frågor som är väldigt viktiga för Sverige. Det gäller att försöka hitta länder som vi har samsyn med.

Jag, statsministern och andra ministrar har engagerat oss väldigt mycket här. Till exempel har jag varit på ett möte med franska och tyska europaministrar för att se hur vi kan samarbeta i miljö-, klimat- och arbetsmarknadsfrågor.

Jag har tagit initiativ till ett samarbete med de nio mest digitaliserade EU-länderna som kallas D9, Digital frontrunners. Den digitala inre marknaden är helt avgörande för vår digitala företagsutveckling och så vidare.

Den här frågan sätter Karin Enström fingret på. Det är en av de viktigaste frågorna för framtiden.

Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet, för deltagande i debatten och ett anförande som vi i Centerpartiet i flera stycken instämmer i, även om vi har olika uppfattningar när det gäller till exempel den sociala pelaren!

Men jag tänkte lyfta frågan om EU som en globala aktör framöver. Hur ser statsrådet på förutsättningarna för EU att hitta en gemensam syn när det gäller Rysslands agerande?

Den 31 juli upphör sanktionerna med anledning av Ukraina om man inte beslutar om en förlängning. Hur bedömer statsrådet att arbetet framöver kommer att lyckas när det gäller sanktionspolitiken?

Det finns också skäl att lyfta hur statsrådet ser på att Putins medarbetare Vladislav Surkov nyligen var i Sydossetien och där uttalade sig tydligt om framtiden för Sydossetien och det närmande som man vill se till Ryssland. Det lät nästan om att en ny annektering var i antågande.

Sanktionerna berör Ukraina. Men det är viktigt att inte glömma det som händer i Georgien. Där är den ryska närvaron fortfarande tydlig, och den påverkar den territoriella integriteten för Georgien.

Jag skulle vilja höra hur statsrådet bedömer EU:s förmåga att stå upp som en global aktör mot Ryssland och hävda de små staternas rätt att själva välja väg framåt.

Anf. 18 Statsrådet ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Ledamot Kerstin Lundgren! Jag tycker också att det känns bra att vi har en samsyn i många frågor, även om vi naturligtvis ser olika på en del saker.

Sanktionerna mot Ryssland ska fortsätta. EU har infört tre olika sanktionsregimer som svar på Rysslands agerande i Ukraina. Alla tre regimer är kopplade till respekten för Ukrainas internationellt erkända gränser.

Två av sanktionsregimerna är svar på Rysslands undergrävande av Ukrainas territoriella integritet genom den olagliga annekteringen av Krimhalvön. Vi räknar med att det kommer att finnas enighet inom EU för att förlänga dessa två sanktionsregimer under sommaren och tidig höst 2017.

Den tredje sanktionsregimen är svar på Rysslands destabilisering i östra Ukraina, och den riktar in sig på sektorer i den ryska ekonomin. Sanktionerna är knutna till genomförandet av den så kallade Minsköverenskommelsen, där ett av kriterierna och villkoren är att Ukraina ska återfå kontroll över sin riksgrens i konfliktzonen.

Minsköverenskommelsen är fortfarande inte genomförd. Vi räknar därför med att det kommer att finnas enighet inom EU för att förlänga de så kallade sektoriella sanktionerna ytterligare ett halvår.

Anf. 19 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Tack för svaret! Det låter bra om det finns en enighet om att förlänga. Driver regeringen dessutom på för att också skärpa sanktionerna så att de blir mer effektiva? Flera andra driver ju denna fråga.

Frågan om Georgien och vad som händer i Sydossetien är viktig att ha med i den diskussionen. För om EU inte förmår att vara tydligt när Ryssland så tydligt markerar framflyttade positioner, i strid med vad vi har varit överens om när det gäller territoriell integritet i Europa – EU är inte tydligt där – riskerar man att öppna för fortsatta ryska steg i vårt östra grannskap. Jag vill därför fortfarande få svar på om regeringen är beredd att agera och även lyfta in Georgien och diskussion om vad som händer där i de samtal som väntas inför Europeiska rådets beslut om förlängning av sanktionerna.

Herr talman! Jag har ytterligare en fråga. Den handlar om klimatet. Klimatavtalet är oerhört viktigt för oss och för hela globen, vårt jordklot, och för våra barn och barnbarn. När jag hör statsrådet säga att EU måste kliva fram instämmer jag i grunden. Det är viktigt och riktigt att EU tar sitt ansvar och lever upp till åtagandena.

Vi har dock fortfarande inte kommit fram till hur EU ska lösa sin egen uppgift och hur EU-länderna ska fördela bördor. Vilken strategi har regeringen för att komma framåt där? Vi har nyligen hört att Polens ledare tycker att Trump hade rätt. Vilken plan har regeringen för att EU verkligen ska kunna kliva fram i klimatfrågorna?

Anf. 20 Statsrådet ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Jag håller fullt ut med Kerstin Lundgren om hur viktigt det är att stå fast vid sanktionerna mot Ryssland och att inte vackla. Regeringen har ingen som helst anledning att ändra sin syn på sanktionerna. Vi tror heller inte att de andra länderna börjar vackla i frågan, utan alla har varit enade i svaret på Rysslands agerande i Ukraina ända sedan 2014. Vi

anser att man ska förlänga alla sanktionsregimer så länge Minskavtalet inte har genomförts.

Vad gäller Georgien får jag skicka frågan vidare till utrikesministern, eftersom den snarare ligger inom hennes område.

Beträffande klimatavtalet har det blivit lite grann som efter brexit. Intresset för att se de positiva aspekterna har blivit större. Efter att Trump bestämde sig för att lämna Parisavtalet har flera länder klivit fram och sagt att vi i EU måste ta ett större ansvar. Så har det inte varit tidigare. Några av länderna har visat större engagemang, och flera länder har sagt att frågan inte har samma politiska vikt.

Jag ser absolut möjligheten att EU:s engagemang kan stärkas i stället för att försvagas av president Trumps beslut – även om jag naturligtvis hade hoppats att USA skulle stanna kvar i Parisavtalet.

Anf. 21 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Dagens debatt kan ses som en sammanfattning av EU. Dels handlar den om verksamheten under 2016, med en tillbakablick, dels lyfter den blicken framåt när det handlar om vitboken för EU:s framtid. Såväl historia som framtid är viktigt för att veta vart vi vill att EU ska gå.

Herr talman! Låt mig lyfta upp en fråga som jag tycker är oerhört viktig att nämna, nämligen vad EU faktiskt har inneburit för Europa. Vad har vi fått för möjligheter?

Jag är så pass gammal att jag var med när Sverige inte var medlem i EU. Jag minns hur det i princip var omöjligt för elever att åka ut i Europa för att studera. De som kunde åka utomlands var sådana som hade kontakter eller en stor plånbok. I dag kan studenter studera utomlands via Erasmus. Detta är fantastiskt, herr talman. Se vilka möjligheter detta har öppnat för ungdomar och vilka positiva effekter det har bidragit med till EU:s länder!

Jag vill även nämna sjukvården. Det är faktiskt möjligt för EU-medborgare att söka sjukvård i andra länder. Också detta är fantastiskt. Det finns möjlighet att vända sig till sjukvård någon annanstans och inte bara inom Sverige och det egna landstinget utan inom EU:s alla länder.

Låt mig sedan komma in på frågan om Schengen och möjligheten att resa runt utan pass. Detta är också otroligt. Jag minns hur positivt jag tyckte att det var som ung att kunna åka mellan Malmö och Köpenhamn utan att visa passet. Nu finns möjligheten att resa så inom hela Europa, och detta är otroligt och stort. Det förtjänar att sägas igen – speciellt när det talas så mycket om huruvida vi verkligen ska vara med i EU. Det är klart att vi ska det. Se på allt positivt som vi har fått och se alla möjligheter!

EU är därutöver en stor global aktör. Vi har det östliga partnerskapet, till vilket Sverige tillsammans med Polen tog initiativ. Länder stod på kö för att gå med i det östliga partnerskapet. Det är viktigt att se vilka positiva effekter detta har fått i de länder som finns med. Det har bidragit till ökad demokrati, ekonomisk tillväxt och handel, både för EU:s del och för grannländerna.

Vill vi verkligen stoppa detta? Jag ställer en retorisk fråga till de partier här i Sveriges riksdag som uttrycker tveksamhet till EU. Titta på möjligheterna, ta tag i dem och använd dem!

Precis som Kerstin Lundgren i Centerpartiet tidigare sa har EU betytt oerhört mycket. Det betyder mycket i Ukraina och Georgien, men också i Moldavien, herr talman. Vad gäller situationen i Transnistrien är EU en aktör att räkna med när det handlar om fred, demokrati och ekonomisk tillväxt.

Låt mig också nämna att det fortfarande finns länder som knackar på dörren och väldigt gärna vill gå med i EU. Ett av dessa länder är Montenegro. En fråga som fanns med i valrörelsen 2016 handlade om att ansluta sig till Europeiska unionen, och detta sa montenegrinerna ja till.

Anf. 22 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag givetvis står bakom Sverigedemokraternas samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 23 och 31 i UU10 och reservationen i UU18.

Debatten har varit ganska lång, vilket faller sig fullt naturligt eftersom ett så pass stort ämne avhandlas.

Jag har hört en hel del saker sägas som har fått mig att reagera. Det har talats om vad EU är, vad EU inte är, vad EU borde vara och vad EU kanske kommer att vara. Det har nämnts att EU är en dröm och en garant för frihet, och det har talats om samarbete. Nu senast talades det om alla möjligheter vi har fått tack vare EU, som om det var den enda möjligheten att sluta avtal med andra länder och som om en överstatlig union är det enda sättet att samarbeta över nationsgränser.

Herr talman! Jag tänker inte stå här och förneka att vissa av de avtal som ingår i hela det koncept som EU blivit har varit och är bra för Sverige. Sverigedemokraterna ser givetvis fördelar med frihandelsavtal, internationella samarbeten mot kriminalitet, att man tar sig an problem på klimatområdet och att man ser de olika problem som är övergripande och som måste tacklas tillsammans med andra.

Herr talman! EU-samarbetet är faktiskt inte bara dessa positiva saker. Det är inte bara ett samarbete där vi får saker som gynnar oss, utan det har också lett till en hel del baksidor och till att vi i mångt och mycket har förlorat makten över vårt eget land.

Om jag sluter ett avtal med en annan person eller part, oavsett vilket område det är, vill jag inte att det ska innebära att jag binder mig till tusentals andra avtal och till framtida omförhandlingar av detta avtal, oavsett vad det innebär. För min del är det alldeles självklart att jag ska ha möjlighet att ta ställning till varje enskilt avtal som jag ingår, där och då och på mina egna villkor.

Ännu mer komplicerat blir det såklart om det är en massa fler personer i dessa avtal och det inte bara är mellan mig och en annan person utan det helt plötsligt är 10, 20 eller 27 parter som ska enas i varje enskild del. Häri ligger mycket av EU:s problematik.

Vi har genom åren sett förlöjligande exempel där det lyfts upp vilken form det ska vara på grönsaker och så vidare, men det tror jag att alla kan enas om att man har försökt börja ta sig ifrån. Men vi har, inte minst de senaste åren, sett hur politiken går mot allt fler områden som den från början inte alls skulle avhandla och som man är ense om egentligen är nationella angelägenheter.

Vi ser hur man för tillfället håller på att desperat försöka hitta något slags lösning på migrationspolitiken, där länder inte längre själva ska få styra över vilka som vistas i deras länder och på deras territorium, utan detta ska styras av avtal inom en union som hittills inte har lyckats hålla koll på sina yttre gränser och garantera säkerheten.

Vi ser i vitboken hur EU talar om framtidsscenarioer där EU alltjämt har en plats, trots att allt fler röster talar om att det inte fungerar och att de kommer att vilja lämna unionen. Allt fler viktiga områden har gått i stå, och detta, herr talman, är något att ta på största allvar och starkt oroa sig över. De som har makten nere i Bryssel inser inte att de gapar efter alldeles för mycket och att de förstör en hel kontinent i sitt arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)

§ 5 Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU25
Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd
(prop. 2016/17:172)
föredrogs.

Anf. 23 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Vi går från ett område till ett annat – helt frikopplade är de dock inte.

Jag börjar med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet SfU25 *Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd*.

Som vi alla vet ställdes Sverige inför en exceptionell utmaning eller kris hösten 2015, då fler personer än någonsin tidigare på kortare tid än någonsin tog sig till vårt område och valde att söka asyl i vårt land. Detta utsatte givetvis hela samhället för stora prövningar.

Till följd av detta insåg till slut även regeringspartierna och vissa övriga partier i denna kammare att man faktiskt behöver begränsa regelverket och se till att det efterföljs i vårt land. Sverige kan inte ha i praktiken näst intill öppna gränser med väldigt generösa regler för dem som tar sig till vårt område för att söka asyl, oavsett om de har asylskäl eller inte. Som en följd av detta fick man på plats en tidsbegränsad lagstiftning för att försöka få kontroll över situationen. I dag behandlar vi ett betänkande till följd av hur denna tillfälliga lagstiftning ser ut.

Man har nämligen kommit fram till att i och med att fler personer numera får tidsbegränsade uppehållstillstånd i stället för permanenta blir det vissa följd effekter. Olika bidrag och stöd som man ger till personer som har uppehållstillstånd i vårt land riskerar – om man nu väljer att använda det uttrycket – att inte längre vara giltiga för de personer som har ett uppehållstillstånd som har löpt ut.

Huruvida dessa bidrag ska finnas till över huvud taget eller inte är en fråga för sig, som vi har diskuterat i många andra fall och betänkanden.

Vad Sverigedemokraterna anser där tror jag är allmänt känt: Svenska välfärdssystem är i första hand till för svenska medborgare och i andra hand för dem som arbetar sig in i vårt samhälle och själva bidrar till systemen.

Med detta sagt vill jag poängtera att det förslag som ligger på bordet är mycket märkligt. Man har ansträngt sig för att tydliggöra att vi i Sverige ska ha kontroll, vi ska ha regler som efterföljs och vi ska ligga på en minimnivå i EU. Det ska inte vara extra gynnsamt att ta sig hit jämfört med andra länder, eftersom det helt enkelt inte är ett hållbart system och heller inte hjälper dem som mest behöver det. Åtminstone ser vi att detta kan vara några av huvudanledningarna.

Trots detta väljer regeringen, med stöd av allianspartierna, att nu göra det möjligt att få en massa stöd och bidrag även om man inte har uppehållstillstånd i landet. Lagstiftningen utformas nämligen så att bara man hinner skicka in en ansökan om förnyelse så sent som sista dagen man har ett giltigt uppehållstillstånd ska man ha fortsatt tillgång till alla system som man har kommit in i.

I min värld är detta helt otänkbart av flera anledningar. Inte minst blev detta tydligt när vi i förra veckan besökte Migrationsverket nere i Göteborg. De talade om hur de nu börjar förbereda sig för förnyelseprocesserna och de första tillfälliga uppehållstillstånden. De kortaste gränserna har varit 13 månader, och de första förnyelserna kommer att komma nu under sommaren.

De talade om ungefär hur lång tid de själva räknar med att de behöver för att gå igenom en förnyelseansökan. Det handlar om en till två månader. Därför skickar man ut brev till samtliga som har tillfälliga uppehållstillstånd och ber dem inkomma med handlingar, om de väljer att ansöka om förnyelse. På en fråga från mig nämnde man att man helt enkelt kommer att prioritera de ansökningar som faller inom de sista månaderna så att ingen ska behöva hamna utanför systemet.

Den lagstiftning som nu föreslås kommer att innebära att det inte längre finns någon anledning att prioritera de ansökningar som kommer från personer som har ett uppehållstillstånd som riskerar att löpa ut. I stället riskerar man att få ytterligare förlängda tider även där. Fler personer som under längre tid befinner sig i vårt land utan giltigt uppehållstillstånd ska få tillgång till en massa olika system, stöd och bidrag.

Fru talman! Det har de senaste dagarna också talats om de nya lagar som träder i kraft. Vi har ett nytt system för studiestartsstöd som i mångt och mycket riktar in sig på personer som befinner sig i vårt land och som saknar utbildning, kanske just till följd av att de inte har växt upp i detta land. De ska kunna söka extra, särskilda och riktade bidrag för att komma igång med sin utbildning. Detta kan låta bra och positivt.

Självfallet är det enklare att bidra till det svenska systemet i dess helhet och det svenska samhället om man är utbildad för det. Men problemet är att detta inte tar någon som helst hänsyn till var vårt land befinner sig, vilka som finns i vårt land och varför samt hur vårt land och vårt välfärdssystem ska hålla ihop. Detta är ett av de stöd man nu kommer att kunna få tillgång till även om man saknar uppehållstillstånd, för att man nöjer sig med att skicka in sin förnyelseansökan sista dagen man har ett giltigt uppehållstillstånd.

I betänkandet riktar man specifikt in sig på studiestöd som helhet. Man nämner att det är någonting som egentligen har varit riktat till dem som

har permanent uppehållstillstånd och beräknas finnas här av andra anledningar och som man förväntar sig ska stanna i landet. De har inte kommit till Sverige primärt för att studera.

Det spelar ingen roll om det är den primära anledningen eller inte på papperet. För ett land som säger sig att ha insett vikten av att ligga på EU:s miniminivåer och att minska pulleffekterna för osakliga ansökningar om asyl i vårt land är det inte hållbart att ge tillgång till allt fler delar av vårt välfärdssystem.

Det gäller så snart de befinner sig på vårt territorium, har ansökt om asyl och har fått någon form av ansökan beviljad. Det ska definitivt inte gälla om de inte ens begär att få sin ansökan förnyad i tid för att hinna behandlas innan det uppehållstillstånd de har löper ut.

Fru talman! I min värld är det väldigt enkelt. Det svenska välfärdssystemet är till för svenska medborgare. Det är också till för dem som bidrar till vårt samhälle och jobbar sig in i våra system. Det är definitivt inte till för dem som befinner sig på vårt territorium utan giltigt tillstånd.

Anf. 24 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Förslaget vi debatterar i dag innebär att personer vilkas tidsbegränsade uppehållstillstånd har gått ut inte längre återgår till mottagningssystemet och till att ses som asylsökande under den period deras ansökan om nytt uppehållstillstånd behandlas, med vissa undantag. Detta innebär att de under tiden då den nya ansökan prövas fortsatt har rätt till vissa insatser, socialförsäkringar och andra förmåner som asylsökande nekas. Det är bra och viktiga förändringar.

Vänsterpartiet välkomnar förslaget i stort eftersom det rättar till några av de problem som lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, som kallas den tillfälliga lagen, skapar. Samtidigt går det inte att bortse från att allt detta är konsekvenser av just den tillfälliga lagen och att ändringarna är nödvändiga just på grund av det. Vänsterpartiet är som alla vet mycket kritiskt till den tillfälliga lagen eftersom den skapar stort lidande och stor osäkerhet för människor som söker asyl i Sverige. Vi anser att den bör dras tillbaka.

Även om Vänsterpartiet välkomnar regeringens ambition att förbättra mottagandet av asylsökande i Sverige finns det flera brister i förslaget. Det är sådant som att ansökan om nytt uppehållstillstånd måste göras utifrån samma grund som tidigare uppehållstillstånd eller enligt någon bestämmelse i den tillfälliga lagen och att ansökan om förnyat uppehållstillstånd måste göras innan det tidigare uppehållstillståndet har löpt ut. Det gäller också att EU-medborgare som söker asyl undantas från LMA-lagen om inte synnerliga skäl föreligger – vi föreslår särskilda skäl – och att beslut om Dublinöverföring behandlas på samma sätt som beslut om av- eller utvisning. På dessa punkter har Vänsterpartiet förslag som minskar risken för att människor hamnar i kläm i ett onödigt strängt och hårt system. Det är förslag som underlättar inkludering och etablering i samhället.

När ett uppehållstillstånd löper ut måste den enskilda ansöka om nytt uppehållstillstånd för att behålla rätten att vistas i Sverige. I andra länder, till exempel Tyskland, finns en annan ordning där tillfälliga uppehållstillstånd förnyas mer automatiskt om inte något specifikt har hänt i det enskilda fallet. En sådan ordning minskar belastningen både på den enskilda och på asylsystemet. Det skapar också sannolikt en större trygghet hos de

asylsökande. Vänsterpartiet anser att möjligheten att införa en sådan lösning med automatiskt förnyade uppehållstillstånd bör undersökas.

Fru talman! Med det yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation nr 2.

Anf. 25 MARIE OLSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till socialförsäkringsutskottets betänkande 25 *Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd* och därmed också avslag på alla reservationer.

Det här betänkandet innehåller flera olika delar där ledorden är just ett sammanhållet mottagande. Utifrån lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige behöver det justeras inom andra områden för att få till just ett sammanhållet mottagande här i Sverige.

Betänkandet innehåller därför förslag om att personer som ansöker om fortsatt uppehållstillstånd innan det tidigare löper ut inte ska omfattas av lagen om mottagande av asylsökande på nytt. Det är för att undvika de negativa konsekvenser som kan uppkomma för den enskilde om det sker en återgång till mottagandesystemet eller om det skulle uppstå oklarheter om vilket regelverk som ska tillämpas. Det handlar helt enkelt om att säkerställa att de som beviljas uppehållstillstånd som tidsbegränsas kan få just ett sammanhållet mottagande.

Som en följdverkan av det förslaget och ett sammanhållet mottagande kommer också förslaget om att de som är folkbokförda i Sverige och har ansökt om uppehållstillstånd – det är de som har tidsbegränsade uppehållstillstånd och har ansökt om förnyelse – inte heller ska gå tillbaka och omfattas av lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande.

För att få ett bra sammanhållet mottagande föreslås även att socialförsäkringsbalken, studiestödslagen och lagen om studiestartsstöd ändras så att bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner och studiehjälp, studie-medel och studiestartsstöd ska kunna betalas ut även om det tidsbegränsade uppehållstillståndet har upphört att gälla men personen i fråga har lämnat in ansökan om fortsatt uppehållstillstånd innan det förra har löpt ut.

För oss socialdemokrater är det viktigt att få till ett sammanhållet mottagande med etablering i Sverige. Så länge personen i fråga vistas lagligen i Sverige anser vi att möjligheten att få förmåner ska finnas kvar. Det är bra om personer som ansökt om förnyat uppehållstillstånd till exempel fortsätter att studera. Det vi annars riskerar att göra från statens sida är att vältra över kostnader och administration framför allt på kommunerna. Det är dit de flesta kommer att vända sig under tiden deras förnyade ansökan behandlas. Det är inte rimligt att vi agerar på det sättet från statens sida.

Nästa förslag i betänkandet handlar om en anpassning till det EU-fördraget fogade asylprotokollet om asyl för medborgare i EU:s medlemsstater. Enligt det får asylansökningar från medborgare i andra EU-länder prövas i tre särskilda fall, och de är alla tre exceptionella situationer. Av den anledningen förslås att EU-medborgare endast ska omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. om det finns synnerliga skäl.

Det sista förslaget i betänkandet handlar om att ett beslut om överföring enligt Dublinförordningen ska anses som ett beslut om avvisning eller utvisning vid tillämpningen av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Dublinförordningen innebär att en person som ansöker om asyl i Sverige

kan överföras till en annan medlemsstat om den staten anses vara ansvarig för att pröva ansökan enligt förordningen.

Här behöver lagen om mottagande av asylsökande anpassas för att möjliggöra fungerande överföringar från Sverige till andra EU-länder. Kammarrätten har prövat detta och kommit fram till att det saknas lagstöd för att jämställa beslut om överföring med beslut om avvisning eller utvisning. Det vi nu gör är att ändra lagen och därmed underlätta verkställigheten av beslut om överföring.

Anf. 26 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten alltför mycket. Men jag känner att jag ändå måste ställa frågan: Hur tänker man när man inte sätter någon som helst tidsbegränsning för när en person ska ha skickat in en ansökan om förnyelse för att kunna få fortsatt tillgång? Jag förstår att man anser att man vill ha ett sammanhållet mottagande enligt de premisser som man förespråkar som helhet för mottagandet. Men nog vore det ändå rimligt att man ställer krav på att den som vill stanna längre i vårt land och anser sig ha skäl till det skickar in en ansökan i tid.

Det gäller inte minst med tanke på att Migrationsverket skickar ut påminnelser om att det nu är dags och att det skulle underlätta väldigt mycket för Migrationsverket att sköta administrationen. Man vet när ansökningar löper ut, och man vet när de behöver förnyas. Det gäller också med hänsyn tagen till det faktum att Migrationsverket, som är väldigt belastat, nu vet att man vill prioritera de ansökningar som handlar om förnyelse för att hinna med dem i tid så att det inte uppstår luckor.

Det man nu riskerar med förslaget, där det räcker med att ha skickat in en ansökan om förnyelse över huvud taget, är att personer vistas här betydligt längre. De kanske riskerar att få ytterligare två års tid då de väntar på att den nya ansökan ska behandlas eftersom det är så pass långa köer hos Migrationsverket. Det leder till ny osäkerhet för den enskilde som har ansökt om förnyelse – knappast något bra underlag för det sammanhållna mottagande man säger sig värna med sina egna utgångspunkter.

Det leder också till ökat kaos på Migrationsverket, och det leder till att personer som inte har ett giltigt uppehållstillstånd i Sverige får tillgång till stora delar av vårt välfärdssystem.

Det urholkar definitivt stödet för den politik som regeringen vill föra. Inte mig emot, förvisso, men jag förstår helt ärligt inte hur man tänker.

Anf. 27 MARIE OLSSON (S) replik:

Fru talman! Det viktigaste är att man skickar in en ansökan om förlängning av tillståndet innan det gamla har gått ut. Det är de reglerna som gäller.

Vi tror inte att Migrationsverket helt plötsligt kommer att göra ett sämre jobb för att den här möjligheten finns, utan vi tror att man kommer att göra precis det man säger: prioritera ansökningarna om förlängning av uppehållstillstånd.

Vi står fast vid att den tillfälliga lag med i huvudsak tidsbegränsade uppehållstillstånd som vi har nu inte ska leda till att enskilda straffas för att de inte hinner hantera sina nya ansökningar innan tiden har gått ut. Det viktigaste är att de vistas lagligt här i Sverige.

Anf. 28 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Det är just det: Migrationsverket är som vi alla vet, oavsett vilken hållning vi har i övrigt, oerhört överbelastat. Det är väldigt många ansökningar och väldigt långa köer.

Migrationsverkets handläggare har själva sagt att i och med att lagen ser ut som den gör just nu, för tillfället, kommer man att prioritera dem som riskerar att hamna utanför systemen och få en förnyad process för att man inte vill att det ska uppstå några luckor.

Men den här förändringen kommer att innebära att en person som skickar in sin ansökan sista dagen inte längre behöver prioriteras. Det kanske känns viktigare att prioritera någon som har väntat under lång tid. Den personen är ju redan inne i systemen. Den personen har redan tillgång till väldigt mycket av det som man kan ha delade åsikter om huruvida man ska ha tillgång till eller inte men som oavsett vilket i vissa fall motiverar personen att stanna här i landet och få tillgång till väldigt mycket av det som vi gemensamt bekostar utan att man har säkerställt om det är rätt eller inte.

Hela bakgrunden till att vi har temporära uppehållstillstånd just nu var att fastställa ett behov hos dem som får tillståndet och lägga oss på en minimivå. Detta urholkar man totalt med denna lagstiftning, då det räcker att man fått ett temporärt uppehållstillstånd en gång och skickar in en ansökan sista dagen det är giltigt för att man ska hamna sist i Migrationsverkets system och kunna fortsätta vistas här, kanske i flera år, utan giltigt uppehållstillstånd under den tiden eftersom man inte längre behöver prioriteras. Det är en politik som inte går ihop. Det är en politik som skapar nya hål, som skapar osäkerhet och som gör betydligt mer skada än nytta.

Jag ställer frågan än en gång: Vad vore så svårt med att sätta en tidsgräns på en eller två månader innan ansökan löper ut? Har du skickat in den i tid innan dess kan du därefter skylla på Migrationsverket. Då är det Migrationsverket som inte har gjort sitt jobb. Men om du väntar till sista dagen, om du inte bryr dig om att ansöka i tid och ändå kommer att få tillgång till en massa saker är det faktiskt ditt eget ansvar. Den möjligheten borde inte finnas.

Anf. 29 MARIE OLSSON (S) replik:

Fru talman! Då får jag återigen svara Paula Bieler att syftet med den här lagstiftningen är att enskilda individer inte ska straffas.

Det ni gör med era förslag är att riskera att enskilda individer straffas. Ni riskerar också att vältra över kostnader på kommunerna. Det vill inte vi medverka till. Det är därför de här förslagen ligger.

Vi tror inte – jag upprepar det – att Migrationsverket helt plötsligt kommer att göra ett sämre jobb för att den här möjligheten finns, för att enskilda inte straffas ut. Vi tror att Migrationsverket kommer att göra det jobb som man har sagt att man ska göra.

Anf. 30 MARIA FERM (MP):

Fru talman! I dag debatterar vi regeringens proposition om ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Propositionen innehåller förslag som syftar till att förbättra etableringen för dem som nu får tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta.

Sverige har nu under en treårsperiod en tidsbegränsad lag som innebär en mer restriktiv politik än tidigare. En av skillnaderna är att skyddsbehövande nu får tillfälliga uppehållstillstånd även för långvariga skyddsbehov när det är osannolikt att de skulle kunna återvända. Om den ordinarie utlänningslagen skulle gälla nu skulle de få permanenta uppehållstillstånd direkt.

Nu kommer i stället tillstånden att vara tillfälliga – 13 månader eller 3 år – och förnyas. För att personer som är tvungna att få sina tillfälliga uppehållstillstånd omprövade inte ska hamna i kläm på något sätt presenterar regeringen dessa förändringar för att säkerställa ett sammanhållet mottagande och bättre etablering.

Personer som förnyar sina tillfälliga uppehållstillstånd ska inte förlora de rättigheter de har när de har tillfälliga uppehållstillstånd. De ska inte anses vara asylsökande igen och därmed gå tillbaka till Migrationsverkets mottagandesystem. Etableringen ska inte avbrytas, och den enskilde ska fortsätta att ha tillgång till bosättningsbaserade förmåner. Allt annat skulle vara orimligt. Det skulle försvåra etableringen avsevärt och innebära mer administration och krångel för myndigheter och kommuner.

En viktig del i detta är att regeringen föreslår att den som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen eller beviljats ett uppehållstillstånd med stöd av den tillfälliga lagen ska ha samma rätt till studiestöd som personer som beviljats permanent uppehållstillstånd. Regeringen föreslår att det införs en uttrycklig regel om detta i studiestödslagen.

Vidare ska rätten till studiestöd kvarstå när ett tidsbegränsat uppehållstillstånd löper ut – under förutsättning att en ansökan om fortsatt tillstånd på samma grund eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i den tillfälliga lagen har lämnats in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

Även begränsningar vad gäller tillgång till LMA föreslås för EU-medborgare och Dublinöverföringar.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 31 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag ska se om jag får ett tydligare och mer genomtänkt svar från det andra regeringspartiets företrädare.

Min fråga är i princip densamma som den jag ställde nyss: Ser man från Miljöpartiets och regeringens sida något som helst problem med att man med det förslag man nu lägger fram riskerar att snarare förlänga förnyelseprocessen extra mycket och få personer att vistas i landet utan giltigt uppehållstillstånd under extra lång tid snarare än att ha en snabb och effektiv förnyelseprocess till följd av att den sökande har begränsad tid på sig att skicka in sin ansökan, tid under vilken man från Migrationsverkets sida förväntas behandla denna så att luckor inte ska uppstå?

Det är ju det som blir resultatet av den här lagstiftningen, hur man än vänder och vrider på det. Gör man det möjligt för sökande att behålla tillgången till diverse olika välfärdssystem och etableringssystem så som det nu är utformat bara genom att skicka in sin ansökan den sista dagen uppehållstillståndet är giltigt kommer den sökande att vistas i landet utan giltigt

uppehållstillstånd. Då finns det heller ingen anledning för Migrationsverket att prioritera dessa ansökningar eftersom de sökande redan är inne i systemet.

Har man i stället en ordning där det krävs att ansökan skickas in i god tid innan uppehållstillståndet löper ut finns det också anledning för Migrationsverket att prioritera dessa ansökningar för att säkerställa att de som är i landet har ett giltigt uppehållstillstånd och att grunderna för den tillfälliga lagen faktiskt kvarstår och efterföljs.

Det är ju ingen mening med att ha en tillfällig lag om tillfälliga uppehållstillstånd om det inte spelar någon roll, om man ändå har tillgång till välfärdssystemen i all evighet bara man skickar in ett papper ett visst datum utan att det finns någon som helst begränsning av när det ska ha behandlats färdigt.

Ser man över huvud taget denna problematik från regeringens sida?

Anf. 32 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Nej, jag ser inte någon sådan problematik. Jag ser inte att människor medvetet skulle dra ut på det in i det sista och lämna in ansökan den sista dagen. Jag tror inte att det är så människor kommer att agera. Man vill ha den trygghet som det innebär att ha ett uppehållstillstånd, och jag tror att människor inte vill hamna i situationen att de blir asylsökande igen.

Men jag tror att det kommer att bli så ändå på grund av långa handläggningstider. Även om man skulle ha den typ av begränsningar som Paula Bieler föreslår tror jag absolut att det finns risk att Migrationsverket inte skulle hinna behandla ärenden. Vi vet inte hur stor ärendehantering man har. Man hanterar många olika typer av ärenden och har i dagsläget väldigt långa köer.

Jag tror att risken är alldeles för stor att människor i så fall skulle falla utanför. Vad som skulle hända då är att de skulle gå tillbaka till att anses vara asylsökande, behöva flytta in på asylboende igen, tvingas avbryta sina utbildningar och ha andra regler när det gäller sjukvård och liknande. Det här ser jag som ett betydligt större problem än att man behöver påskynda hanteringen och försöka få människor att lämna in ansökan en månad tidigare, för personer som i så fall skulle drabbas skulle drabbas oerhört hårt. Det ser jag inte som rimligt alls.

I den här situationen, där vi kommer att ha väldigt många människor med långvariga skyddsbehov som behöver förnya sina tillstånd, behöver vi se till att de kan lösa detta på ett bra sätt som inte försämrar etableringen. I grunden handlar det om den enskildes möjlighet till både etablering och att påbörja sin start här i Sverige.

Det handlar också om att Sverige behöver se till att de personer som kommer hit är så bra rustade som möjligt för att kunna bli en del av samhället och kunna bidra och utvecklas. Det gör Sverige inte med det förslag som Sverigedemokraterna lägger fram.

Anf. 33 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Det är ganska lustigt att stå här och lyssna, för mycket av det som sägs skulle motverkas av att man har en tidsgräns som tydliggör att om man har lämnat in sin ansökan i tid har man gjort sitt, och om den inte hinner behandlas i tid är det Migrationsverkets ansvar. Vid synnerliga

skäl eller vid en tidsgräns – hur man nu väljer att utforma det – kan det åligga staten att fortsätta att bekosta en massa saker.

Men med regeringens system finns det inga som helst incitament att lämna in sin ansökan i tid. Det finns inte heller några som helst incitament för Migrationsverket att prioritera och snabbbehandla de ärenden som handlar om förnyelser. De personer det handlar om kan man tryggt flytta längst bak i kön igen och åter förpassa till ovissheten och till att vara asylsökande på nytt.

Migrationsverkets handläggare sa själva när vi var på besök där i förra veckan att de kommer att prioritera förnyelser för att personer inte ska falla mellan stolarna.

Men med detta förslag finns det ingen sådan anledning, utan Migrationsverkets handläggare kommer att prioritera nya ansökningar. Det finns ingen som helst anledning för dem att prioritera förnyelseansökningar. Det finns ingen som helst anledning att se lagen om tillfälliga uppehållstillstånd som giltig, för det uttraderar man helt med nuvarande system.

Ser man inte problematiken i att man genom att inte säkra poängen med att ha en tidsgräns urholkar den lagstiftning som är på plats? Man förpassar personer till att åter hamna långt bak med långa handläggningstider.

Det hade varit enkelt att arbeta runt detta genom att stipulera när det är Migrationsverkets ansvar och staten som har fallerat med för långa handläggningstider och när det är individen själv som inte har sökt i tid.

Anf. 34 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Om man skulle införa en sådan tidsgräns som Sverigedemokraterna föreslår skulle man ge en morot till Migrationsverket att behandla dessa ärenden snabbare. Men även om det skulle vara Migrationsverkets ansvar att man inte hunnit behandla ett ärende skulle det drabba den enskilde orimligt hårt.

Även om vi från politikens håll säger att det är Migrationsverkets ansvar kommer den enskilde att drabbas eftersom personen i fråga inte skulle kunna bo kvar på sitt boende, gå kvar i sin klass eller göra annat som är en del av en påbörjad etablering.

Till skillnad från nu, när man känner sig tvungen att behandla förlängningsärenden eller ansökningar om omprövning av uppehållstillstånd, skulle detta dessutom innebära att personer som har sökt asyl i ett senare skede snarare skulle få betydligt längre handläggningstid och vara asylsökande under längre tid än i dag.

Jag är inte säker på att det är bättre, utan jag tror att regeringens förslag är det bästa för att säkerställa att människor inte hamnar i kläm, att de kan fortsätta på sina skolor, på sina praktikplatser och på sina boenden och att de på ett bättre sätt kan komma in i samhället.

Jag tror att konsekvenserna av Sverigedemokraternas förslag skulle vara farliga för de personer som drabbas. Det skulle också vara sämre för Sverige eftersom vi skulle få en sämre etablering, vilket alltid är dåligt för såväl staten som den enskilde.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU20
Riksrevisionens rapport om sjukskrivning (skr. 2016/17:170)
föredrogs.

*Riksrevisionens
rapport om
sjukskrivning*

Anf. 35 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! På senare år har det kommit ett flertal rapporter som har förändrat kunskapsläget om sjukförsäkringen, inte minst vad gäller behovet av tidsgränser och incitament för olika aktörer inom sjukförsäkringen.

Den rapport från Riksrevisionen som vi nu diskuterar är en del i denna kunskapsutveckling. I korthet visar den att en strikt bedömning av rätten till sjukpenning ger upphov till positiva effekter på såväl individ- som samhällsnivå. Kostnaderna i sjukförsäkringen blir lägre, och individens arbetsutbud ökar – och detta utan att negativa bieffekter uppstår i form av försämrad hälsa eller ökade kostnader för ohälsa.

När Riksrevisionen konstaterar detta ger man också stöd till en tidigare rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi som konstaterat: En bortre tidsgräns i sjukförsäkringen ses som central för att uppnå en långsiktigt stabil sjukfrånvaro.

Även Försäkringskassan och en lång rad andra myndigheter har tidigare varit inne på samma sak, nämligen vikten av att ha en bortre tidsgräns i sjukförsäkringen.

Intressant är också att en strikt bedömning gynnar ett jämsällt uttag från sjukförsäkringen. Det beror på att kvinnor relativt sett är sjukskrivna mer än män och därför påverkas mer av en strikt bedömning.

Dessutom bidrar en strikt bedömning av rätten till ersättning till att minska den ekonomiska ojämlikheten. Det beror på att sjukförsäkringen relativt sett oftare används av personer med lägre inkomster och att ett nekande av sjukpenning då ökar individens inkomster.

Under mandatperioden har regeringen tyvärr konsekvent vägrat att ta till sig detta kunskapsläge. Man har i stället, tvärtemot vad flera expertmyndigheter har pekat på, valt att avskaffa den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen.

Tyvärr kan vi också, när vi nu samlas till denna debatt, konstatera att de långa sjukskrivningarna ökar kraftigt, inte minst som en följd av att den bortre tidsgränsen har slopats.

Det är givetvis glädjande att antalet startade sjukfall har minskat, men det förtar inte det faktum att längden på sjukskrivningarna ökar.

Fru talman! Det är viktigt att framtida reformer av sjukförsäkringen utformas i enlighet med det kunskapsläge vi har och den nya information vi har fått. Därför har Moderaterna valt att motionera om något som borde vara en självklarhet men som tydligen behöver understrykas.

Det är som sagt glädjande att sjukfrånvaron inte längre ökar, men framtiden är fortfarande oviss.

Kostnaderna förefaller ha parkerat sig på en hög nivå. Kostnaden för sjukpenning och rehabilitering prognostiseras i år till drygt 39 miljarder kronor, och om tre år förväntas kostnaden vara lika stor. Om fyra år förväntas kostnaden vara ännu lite högre, ca 40 miljarder kronor. Detta kan

jämföras med hur det såg ut 2010, då motsvarande kostnad var 20,5 miljarder kronor. Det handlar i praktiken om en fördubbling av kostnaderna på bara tio år.

Expertmyndigheternas rapporter om behovet av tidsgränser och kontroller för att kunna uppnå en långsiktigt stabil och hållbar nivå på sjukskrivningarna förtjänar att tas på allvar av regeringen och leda till eftertanke och analys snarare än reflexmässigt avvisande för att de inte stämmer överens med regeringens politiska önskemål.

Vi anser att regeringen bör vidta åtgärder som följer de slutsatser som Riksrevisionen framhåller samt säkerställa att förslag på sjukförsäkringsområdet framöver baseras på faktabaserad kunskap.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Anf. 36 PHIA ANDERSSON (S):

Fru talman! Sjukförsäkringen omfattar ekonomisk trygghet och rehabilitering tillbaka till arbete för människor som har drabbats av sjukdom. En väl fungerande sjukförsäkring är av största betydelse för såväl den enskilde som samhället i stort.

Sjukpenning är en del av den allmänna sjukförsäkringen. Den har aldrig haft till syfte att bota eller läka, utan dess syfte är att vara en inkomstbortfallsförsäkring när sjukdom hindrar människor från att arbeta.

I likhet med regeringen anser utskottet att de höga sjuktalen i landet är oroväckande. Regeringen har prioriterat ett batteri av åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Inte minst gäller detta det förebyggande arbetet, där arbetsgivare tar ett större ansvar för att förebygga ohälsa på arbetsplatser.

Företagshälsovårdens betydelse har belysts, och Arbetsmiljöverkets granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har visat sig vara en viktig faktor för att förebygga stress, skador och sjukdom på grund av arbete.

Men människor blir inte sjuka enbart av arbete, och alla sjukdomar kan inte förebyggas. När man blivit sjuk är det viktigt att sjukvården och övriga aktörer stöder en rehabilitering för återgång i arbete så snart det är möjligt. Långa passiva sjukskrivningar utan insatser har aldrig varit bra för individen, då rehabiliteringen tar betydligt längre tid och det blir svårare att komma tillbaka till tidigare arbete. Därför har nuvarande regering förstärkt sjukvårdens och Försäkringskassans resurser, så att rehabiliteringen tillbaka till arbete ska gå snabbare.

Riksrevisionens granskning *Är sjukskrivning bra för hälsan?* har gjorts med underlag från 5 000 fall bland 2009–2012 års sjukfall som fick avslag på ansökan om sjukpenning. Även ansökningar om förlängning som fått avslag finns med i underlaget. Granskaren anser att resultatet visar att en strikt bedömning av rätten till sjukpenning får positiva effekter på såväl individ- som samhällsnivå. Kostnaderna blir lägre till följd av minskade utbetalningar av såväl sjukpenning som sjuk- och aktivitetsersättning. Individens arbetsutbud ökar, och risken att slås ut från arbetsmarknaden minskar. Detta sker utan att negativa bieffekter uppstår i form av försämrad hälsa och ökade kostnader för ohälsa. Det senare har granskaren konstaterat utifrån att ingen har dött, haft fler sjukhusvistelser eller fått ökade läkemedel som subventioneras.

Riksrevisionens granskare drar slutsatsen att resultatet talar för att en strikt bedömning av sjukförsäkringen leder till ett mer jämställt uttag av sjukförsäkringen. Det beror på att kvinnor är sjukskrivna mer än män och

på att de vid ett nekande av sjukpenning minskar sin framtida sjukfrånvaro mer än män.

Fru talman! Man behöver inte vara Einstein för att förstå att om man nekar människor sjukpenning minskar kostnaderna för sjukförsäkringen för samhället. Men att det skulle vara bra för hälsan med striktare bedömning i sjukförsäkringen har starkt ifrågasatts av bland andra tre forskare från Lund, som i en debattartikel anser att Riksrevisionen antyder att sjukskrivning är hälsovådligt och att en mer strikt rättstillämpning skulle hjälpa människor. De anser att det inte kan sägas utgöra en seriös forsknings- och rapportinsats.

De skriver i sin artikel att en av de slutsatser som dras i den sammanfattande analysen är att en strikt bedömning gynnar jämställdheten. Orsaken är att kvinnor är mer sjukskrivna än män och alltså påverkas mer när allt fler ansökningar avslås. Samtidigt visar studien att kvinnor som nekas sjukpenning inte ökar sina inkomster i samma omfattning som män som nekas sjukpenning. Det innebär att kvinnor som nekas sjukpenning inte klarar av att återgå i arbete utan blir fattigare eller ökar sitt beroende av makes eller sambos inkomster. De tre forskarna anser att det är absurt att i det sammanhanget prata om jämställdhet.

De anser dessutom att det inte är adekvat att definiera hälsa på det sätt rapporten gör – som en frånvaro av dödlighet inom tre år och ett oförändrat uttag av subventionerade läkemedel och sjukvård. De anser att det är häpnadsväckande att Riksrevisionen använder sig av så grova mått för att mäta begrepp som på både individ- och samhälls nivå rymmer så många dimensioner.

Fru talman! Dessa olika uppfattningar visar på att frågan inte är så enkel som det verkar. Det är av största vikt att komma ihåg att sjukförsäkringen är en försäkring för inkomstbortfall vid sjukdom eller skada. Det är det förebyggande arbetet och de insatser som sjukvården ger samt den rehabilitering som stöder individen tillbaka till arbete som kan minska sjukfrånvaron. Det är en av våra stora utmaningar, och regeringen har med ett stort åtgärds paket tagit sig an denna utmaning. Att Riksrevisionen inte har några rekommendationer som följd av granskningen är troligen för att regeringen redan vidtagit en rad åtgärder för att bryta den stigande sjukfrånvaron.

Regeringen har redan tidigare gett Försäkringskassan i uppdrag att kartlägga och analysera sysselsättning och försörjning bland dem som nekas sjukpenning. Mellan 180 och 380 dagar i rehabiliteringskedjan ska detta granskas. Försäkringskassan ska studera om individen övergår till arbete sedan Försäkringskassan nekat fortsatt sjukpenning samt om den enskilde återvänder till samma yrke eller bransch som före sjukskrivningsperioden. Försäkringskassan ska också undersöka om de som nekas sjukpenning får annan ersättning från socialförsäkring, a-kassa eller försörjningsstöd från socialtjänsten, eller om de har andra försörjningskällor. Uppdraget ska redovisas senast den 13 oktober 2017.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionen.

Anf. 37 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag hade egentligen inte tänkt begära replik här, men jag blev lite nyfiken på det som Phia Andersson sa. Hon sa att man inte måste

Prot. 2016/17:123

12 juni

*Riksrevisionens
rapport om
sjukskrivning*

vara Einstein för att förstå att nekad ersättning minskar statens kostnader. Men man måste nog nästan vara Einstein för att förstå vad Phia Andersson tycker om Riksrevisionens rapport. Hon gjorde en väldigt lång hänvisning till vad tre forskare från Lund hade att säga, men frågan är: Vilken uppfattning har Phia Andersson och Socialdemokraterna i den här frågan?

Det var väldigt starka ord som sas om Riksrevisionen. Jag kunde till exempel notera begreppet oseriös forskning. Det tycker jag är ganska starkt från ett regeringsparti till en expertmyndighet. Är det verkligen Socialdemokraternas uppfattning om den här rapporten? Då krävs det nog lite mer av underbyggd analys i stället för att bara referera till vad någon annan tycker.

De här rapporterna passar kanske inte alltid in när man är i regeringsställning. Jag har själv en del erfarenhet av detta. Men mitt genomgående omdöme är att de här rapporterna alltid är väldigt väl underbyggda och kvalitetssäkrade. Det är inga uppsatser som släpps igenom, utan det är något som bör tas på mycket stort allvar.

Att man då kallar detta för oseriöst och att det inte är forskning utan att själv presentera vad som i så fall är oseriöst är något som jag tycker väcker en del frågetecken, som jag vore tacksam om Phia Andersson kunde räta ut.

Anf. 38 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag sa inte att det var Socialdemokraternas uppfattning. Jag sa att det står så i artikeln, för det gör det.

Med detta vill jag påvisa att Riksrevisionens granskning har väckt ganska mycket reaktioner utifrån, kanske just för att frågan är väldigt komplex och för att man måste se det ur väldigt många olika dimensioner för att komma rätt.

Stegringen av sjukfrånvaron började 2010. Det var fyra år då man kunde ha gjort en hel del insatser som den nuvarande regeringen har fått göra i stället. Det har handlat om att tala med arbetsmarknadens parter. Den ökade stressen på arbetsplatserna innebär att människor blir sjukskrivna. Vad kan vi göra för att komma till rätta med det? Vad kan vi göra för att stärka företagshälsovården i detta? Vi vet att den är en viktig faktor.

Vi har också sagt att man inte kan ha en lång passiv sjukskrivning, bli utförsäkrad i den bortre parentesen och sedan komma till Arbetsförmedlingen och på nytt bli ett sjukfall efter ett tag. Det var ju precis detta som hände tidigare. Därför har man vidtagit mängder av åtgärder och förstärkt Försäkringskassan för att kunna göra just dessa kontroller vid 180 dagar och så vidare för att kunna ge rätt stöd vid rätt ögonblick. En uppföljning av detta är också påbörjad.

Anf. 39 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Ja, då har vi fått det klarlagt: Det var tydligen inte socialdemokratins uppfattning. Men frågan kvarstår fortfarande: Vilken uppfattning har regeringspartierna i själva sakfrågan? Ni har ändå valt att avstyrka denna motion. Då antar jag att det finns en egen analys och en egen grund för det. Det handlar inte bara om att hänvisa till vad andra tycker.

Det här är viktiga frågor. Jag vet att regeringen är väldigt nöjd med att sjukskrivningarna nu minskar och att ökningen inte fortsätter. Det är jag också. Men jag vill poängtera: Det är fortfarande en väldigt bekymmersam

utveckling. Sjukskrivningarna ligger kvar på en mycket hög nivå. Kostnaderna har fördubblats på bara tio år. Det finns en lång rad saker som borde ske. Då tycker jag kanske att man från regeringspartiernas håll borde ägna lite mer tid åt just den här typen av rapporter, som inte bara bekräftar det man redan tycker eller vill höra utan som faktiskt vrider och vänder på saker på ett väldigt kompetent sätt.

Jag vill upprepa: Min erfarenhet är att Riksrevisionen alltid kommer med väl underbyggda rapporter. Jag delar inte alltid slutsatserna. Men jag tycker att slutsatserna förtjänar att tas på ett betydligt större allvar än vad regeringen har gjort i detta fall. Det gäller inte minst vikten av att ha fungerande kontrollmekanismer och tidsgränser i sjukförsäkringen, som inte bara Riksrevisionen har understrukt utan även Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Inspektionen för socialförsäkringen. Jag tycker att det vore klädsamt om den insikten också kunde nå fram till Socialdemokraterna i denna fråga.

Anf. 40 PHIA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Den lagstiftning som finns på området, med 90 dagar, 180 dagar och så vidare, är exakt den lagstiftning som borgarna själva lade fram 2008. Det enda som är ändrat är att den bortre parentesen är borttagen. Den hade nämligen inte den effekten. Den hade snarare effekten att människor fick gå i en lång passiv sjukskrivningsperiod, för man visste att de blev utförsäkrade. Man visste att människor ändå försvann ur försäkringen vid ett visst datum. Vad som hände var att de gick till Arbetsförmedlingen. Sedan kom de tillbaka in i sjukförsäkringen som ett nytt ärende. De var alltså gömda. Nu är de synliga. Det tycker vi är bra.

I denna riksrevisionsrapport lämnas inga rekommendationer. Och precis det som sägs i den, om att tidsgränserna är viktiga, har denna regering satt fokus på. Vad Moderaterna skriver i sin motion är faktiskt att slå in öppna dörrar. Det är så många öppna dörrar att det blir tvärdrag. Detta är nämligen redan gjort. Troligtvis anser Riksrevisionen att de åtgärderna är bra, eftersom man inte har lämnat några rekommendationer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)

§ 7 Riksrevisionens rapport om arbetskraftsinvandring

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU22
Riksrevisionens rapport om arbetskraftsinvandring (skr. 2016/17:176)
föredrogs.

*Riksrevisionens
rapport om arbets-
kraftsinvandring*

Anf. 41 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! I dag behandlar vi socialförsäkringsutskottets betänkande 22, som handlar om regeringens skrivelse till följd av Riksrevisionens granskning *Ett välfungerande system för arbetskraftsinvandring?*

Jag vill börja med att yrka avslag på alla följdmotioner och därmed bifall till vår reservation 1.

Innan vi går in på Riksrevisionens granskning av den reform som genomfördes 2008 inom arbetskraftsinvandringens område tycker jag att vi ska närma oss själva sakfrågan, det vill säga arbetskraftsinvandringen i sig. Vi måste som utgångspunkt komma ihåg att arbetskraftsinvandring är bra och positivt för Sverige. Vårt land behöver ett system för arbetskraftsinvandring som möter de behov som finns av att rekrytera kompetens utomlands.

Det är bra att företag som har svårt att hitta kompetens kan rekrytera personal från andra länder. Det är bra för vår åldersstruktur att det kommer hit människor i arbetsför ålder. Och det är bra för Sverige och landets ekonomi. Kort sagt: En välfungerande arbetskraftsinvandring bidrar till tillväxt och välbefinnande. Det är utgångspunkten för oss socialdemokrater.

Arbetskraftsinvandringen har också en lång historia i Sverige. Redan under medeltiden hade vi en arbetskraftsinvandring av hantverksarbetare. Erikskrönikan talar om att Magnus Ladulås gynnade utländska män, i det här fallet tyskar, för att effektivisera vårt näringsliv.

Under 1600-talet lockade vi hit valloner från dagens Belgien för att få till oss kompetens inom gruvnäring och hantering av järnmalm.

Redan Karl IX anlade en stad på Hisingen som var avsedd för invandrare från dagens Nederländerna.

Under slutet av 1500-talet och under delar av 1600-talet bosatte sig finnar från Savolax i olika delar av landet. Detta innebar att finnmarkerna i norra Sverige fick en stor invandring av Savolaxfinnar, och det gjorde att kunskaper om svedjebruk spreds. Stora delar av Mellansverige, inte minst skogsbygderna i väster, hade sett ut på ett helt annat sätt om det inte varit för svedjefinnarna, som kom hit på 1600-talet.

Andra invandrare lockades till Sverige av militära skäl. Tyska, skotska och franska ämbetsmän, legoknektar och äventyrare fick anställning i den svenska armén eller vid ämbetsverken.

Sverige har dessutom dragit nytta av franska konstnärer, filosofer och intellektuella under 1700-talet samt av italienare som kunde göra stuckatur när 1800-talets stenstäder byggdes.

Arbetskraftsinvandringens blomstringstid var naturligtvis på 1960-talet och 1970-talet, när tiotusentals människor från Turkiet, Grekland, Italien och Jugoslavien kom till Sverige.

Sverige har kort sagt präglats av arbetskraftsinvandring. Det har gynnat Sverige, och det har lett till tillväxt och välbefinnande.

Samtidigt är det viktigt att vårt system fungerar, att reglerna är välavvägda och att arbetstagare från tredjeländor har goda anställningsvillkor. Reglerna för arbetskraftsinvandring får inte leda till lönedumping eller underlätta för oseriösa arbetsgivare att fuska med villkoren och utnyttja utländsk arbetskraft.

Kort sagt: Vi får inte vara naiva. Det finns problem på arbetskraftsinvandringens område. För oss socialdemokrater är det viktigt att människor inte utnyttjas i dessa system och att detta inte underminerar den svenska modellen. Det måste alltså vara ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden.

Vad säger då Riksrevisionen? Jo, Riksrevisionen konstaterar, fru talman, att mellan 5 och 10 procent av arbetskraftsinvandringen är ärenden i yrkesgrupper med mellanhöga eller låga kvalifikationskrav, där det inte är

självlklart varför dessa personer nyrekryteras från tredjeländ av svenska arbetsgivare. I den gruppen finns det sannolikt personer som sökt men inte fått asyl och vars tillstånd inte grundas på ett seriöst menat arbetserbjudande.

Ungefär 10 procent av dem som hade lön 2014 uppfyllde inte kriteriet om att ha en månadslön på 13 000 kronor. Riksrevisionen skriver vidare i sin rapport: ”I vissa yrkesgrupper är dock problemen fortfarande avsevärda: bland skönhetsvårdare, städare, slaktare, bagare, personal i butik och kassa, köksbiträden och tidningsutdelare har lönen understigit försörjningskravet för mer än 20 procent av arbetskraftsinvandrarerna i yrket, också efter det att den särskilda branschkontrollen infördes i januari 2012.”

Fru talman! Vi får inte blunda för dessa problem. Därför tillsatte regeringen en utredning som handlade om just detta. I december förra året lämnades betänkandet SOU 2016:91 *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden*. Utredningen lämnade förslag just på detta område. Förslagen från utredningen hanteras just nu av Regeringskansliet. Bland annat arbetar man med ett förslag om att ge Migrationsverket tillgång till relevanta uppgifter från Skatteverket, vilket också föreslås i denna rapport från Riksrevisionen. Vidare har regeringen redan i Migrationsverkets regleringsbrev uppdragit åt myndigheten att förkorta sina handläggningstider, vilket också är en av slutsatserna i revisionens rapport.

För oss socialdemokrater är två saker viktiga. Å ena sidan behövs ett enkelt och välfungerande system för arbetskraftsinvandring. Å andra sidan ska vi åtgärda bristerna och tillse att det råder ordning och reda på vår arbetsmarknad. Det måste bli ett stopp för att människor utnyttjas av oseriösa arbetsgivare.

Vi vet också att den lagstiftning som infördes av alliansregeringen 2008 på detta område har brister. Systemet har utvecklats vid flera tillfällen för att minska fusket och utnyttjandet av människor. En dom från Migrationsöverdomstolen 2015 innebar att praxis tydligt förändrades på ett sätt som enligt mitt sätt att se på saken är svårt att hitta stöd för i förarbetena.

I dag utvisas arbetskraftsinvandrare även vid bagatellartade avvikelser eller avvikelser som sedan länge är åtgärdade. Min bild är att detta inte var lagstiftarens avsikt, och exempelvis Advokatsamfundets Anne Ramberg har konstaterat att Migrationsöverdomstolen genom sina avgöranden uppenbarligen inte förmår att tillämpa den nuvarande lagstiftningen på ett ändamålsenligt och rimligt sätt, och därför måste denna lagstiftning förändras.

Vi vet sedan tidigare att regeringen arbetar med en proposition med möjlighet för arbetsgivare att korrigera brister i villkoren innan Migrationsverket har kontrollerat ärendet. Regeringen anser att möjligheten till korrigering måste finnas då det annars får långtgående konsekvenser för arbetskraftsinvandrare. Detta är viktigt och välkommet.

Dessutom finns det ett behov av att utreda en möjlighet till att rätta mindre, icke uppsåtliga misstag efter det att Migrationsverket påpekat brister. Detta måste dock genomföras på ett klokt sätt, och här är det inte läge att vara opportunist. Den lagstiftning som införs måste också hålla över tid, vilket den från 2008 uppenbarligen inte gör.

Alliansen vill komma med ett tillkännagivande på detta område, och när jag läser det uppfattar jag att det just är opportunistiskt. Det är faktiskt Alliansens lagstiftning som i dag gäller och som i dag har uppenbara problem. Nu vill man återigen slarva igenom en lagstiftning som riskerar att ha nya brister.

Fru talman! Vi behöver både arbetskraftsinvandring och ordning och reda på arbetsmarknaden. Detta är våra utgångspunkter som socialdemokrater, och därför är regeringens skrivelse välavvägd. Därför yrkar jag bifall till vår reservation; det finns som sagt kraftiga skäl därför.

För det första tycker vi att arbetskraftsinvandring är någonting positivt. För det andra behöver vi ett system där människor inte utnyttjas. För det tredje behöver vi ordning och reda på arbetsmarknaden.

För dem som tycker att alla tre är viktiga finns det enbart ett sätt att rösta, och det är bifall till reservationen.

Anf. 42 PAULA BIELER (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation 2 i betänkandet.

Mycket klokt har precis sagts från den här talarstolen, måste jag tillstå. Givetvis har arbetskraftsinvandring genom tiderna gett mycket positivt till vårt land och gör så även i dag. Ett välfungerande system för arbetskraftsinvandring gynnar ju både vårt land, det land som personer kommer hit ifrån och inte minst personerna själva och de företag som kan ta emot arbetskraft från andra länder.

Precis som just påpekats innehåller dagens system tyvärr brister. I rapporten framkommer, återigen som precis har framförts, att även om det inte rör sig om en majoritet är det så att en stor del av de personer som får uppehållstillstånd av arbetsskäl får det inom lågkvalificerade yrken där det inte råder brist på arbetskraft.

Det framkommer också att det finns problem med tillsynen och att personer utnyttjas. Det har funnits exempel på att man använder arbetskraftsinvandring som ett sätt att kringgå de regler vi har för asylinvandring, det så kallade spårbytet, något som annars uppmuntras av de flesta andra partier här i kammaren och till viss del faktiskt även av Socialdemokraterna. Därför är det lite märkligt att precis ha hört det här anförandet från en representant från det partiet.

Det förekommer alltså att personer får slarviga, icke ordentliga arbetsavtal för att kunna stanna i landet fast de egentligen aldrig avsett att komma hit som arbetskraftsinvandrare utan har chansat och sökt asyl här utan att ha rätt till det.

Fru talman! Sverigedemokraterna är ett parti som under lång tid har förespråkat en syn på arbetskraftsinvandring där man säkerställer att det faktiskt finns någon form av behov av den arbetskraft som kommer till vårt land. I grund och botten bör varje land sträva efter att ha någorlunda balans. Man kan inte se migration som lösningen på obalanser.

Detta står inte på något sätt i strid med att man givetvis också kan dra lärdom av varandra och ha fruktbara utbyten. I en global värld som vi lever i i dag kommer vi alltid att bedriva både handel och utbyte av kompetens med andra länder. Men i grund och botten bör varje land sträva efter en balans. Det är vår utgångspunkt.

Vår utgångspunkt är att man inte ska se människor som något slags produktionsenheter som ska förflyttas över jorden mellan olika länder och världsdelar för att kunna hålla något slags produktion igång. I stället ska man få så stor möjlighet som det går att leva större delen av sitt liv i det land man vill kalla sitt hemland. Man ska inte förmås eller tvingas till att migrera enbart av ekonomiska skäl.

Med detta sagt har vi i det här betänkandet en reservation som handlar just om att Migrationsverket, så som situationen är just nu, åtminstone borde försöka säkerställa att man prioriterar de fall där personer ansöker om arbetstillstånd gällande bristyrken, där vi har behov av personal och där vi vet att de som kommer till vårt land och söker arbetstillstånd också innehar en kompetens som saknas och där det är motiverat med ett utbyte, åtminstone för tillfället.

På sikt vill vi såklart ha en övergång till mer kontrollerad, behovsprövd arbetskraftsinvandring över huvud taget, med bättre tillgång till utbildningssystem i vårt land, med en god framförhållning när det gäller vad vi behöver och goda möjligheter till utbyten när så är befogat.

Fru talman! För några veckor sedan behandlade utskottet här i kammaren det huvudsakliga betänkandet kring arbetskraftsinvandring. Vid det tillfället fick jag och mitt parti viss kritik för att vi inte ställde oss bakom allianspartiernas reservationer om att säkerställa möjligheten att få arbetstillstånd där det i dag kanske tyvärr avslås av felaktiga och osakliga anledningar.

Jag sa då att jag hoppades att det med rimligare skrivningar skulle vara möjligt för oss att nå en samsyn. Så har också skett i dag.

Som vi precis hörde finns det från regeringspartierna, tillsammans med Vänsterpartiet, en reservation där man i dag kritiserar det faktum att utskottet än en gång påtalar att regeringen agerar alldeles för långsamt, bland annat när det gäller att säkerställa ett välfungerande kontrollsystem, till exempel tillgång till uppgifter från Skatteverket. Det finns ju färdiga förslag sedan länge, men man väljer att dra ut på det helt i onödan.

Det handlar också om just det faktum att vi i dag har en ordning där personer kan utvisas för att de har fått sitt arbete via fel utlysningsplats eller på grund av misstag som en tidigare arbetsgivare har gjort och som man kanske själv inte ens har haft ordentlig möjlighet att kontrollera.

Det är givetvis en orimlig hållning, och det är givetvis fullkomligt orimligt att utskottet gång på gång ska påpeka detta för regeringen utan att någonting sker.

Fru talman! Sverigedemokraterna kanske inte alltid och fullt ut delar Alliansens hållning i detta. Vi ställde oss inte bakom det tidigare. Vi tycker inte att det generellt ska vara så enkelt som möjligt för alla att komma hit och arbeta, oavsett vad som ligger bakom i grunden. Vi ställer oss inte bakom krav på spårbyten. Vi tycker att det finns bra anledningar till att kräva kontroll över vilka som kommer hit. Trots detta finns det anledning att kritisera regeringen för brister i agerandet.

Fru talman! Det finns egentligen inte mycket att tillägga. Jag yrkar bifall till reservation 2. Där finns en uppmaning till Migrationsverket att prioritera den arbetskraft som har skäl att komma till vårt land och där Sverige har ett behov av dessa personer här. Förhoppningsvis blir betänkandets huvudtext en uppmaning till Migrationsverket att prioritera andra fall än att utvisa personer som har fått sin tjänst via LinkedIn i stället för via

Arbetsförmedlingen. Det finns en tydlig signal här och nu från utskottet som helhet.

Anf. 43 MARIA FERM (MP):

Fru talman! Kompetensbristen är ett av de största hindren för företag i Sverige att utvecklas, expandera och behålla konkurrenskraft. Den internationella matchningen av arbetskraft ökar förutsättningarna för företag att hitta den specifika kompetens som behövs för att de ska kunna växa och utveckla sina verksamheter. Utöver matchningsproblemen innebär också den demografiska utmaningen att det finns ett stort behov av arbetskraftsinvandring under kommande decennier.

Försämrade villkor och förutsättningar för arbetskraftsinvandrare, till exempel långa handläggningstider på Migrationsverket eller ökad risk att få sitt uppehållstillstånd återkallat på grund av mindre misstag begångna av arbetsgivare, minskar Sveriges attraktionskraft och riskerar att hindra nödvändig kompetensinvandring. En väl fungerande arbetskraftsinvandring bidrar till ökat välbefinnande och tillväxt i landet och gör det möjligt för individer att utvecklas och skapa en bättre livssituation.

Svenskt Näringsliv har i två rapporter låtit undersöka arbetskraftsinvandringens betydelse för svenska företag och deras bidrag till produktion och välfärd. I den ena rapporten har uppgifter från Migrationsverket och SCB analyserats gällande ungefär 7 000 företag som tillsammans rekryterat närmare 52 000 personer från länder utanför EU/EES under perioden 2009–2013.

I rapporten konstateras att arbetskraftsinvandring har en positiv inverkan på företagens utveckling inom ett brett spektrum av branscher. Företag som rekryterar arbetskraftsinvandrare är relativt stora, producerar stora samhällsekonomiska värden och befinner sig ofta i tillväxtfaser. Då både mottagare och kontrollföretag på flera punkter skiljer sig från genomsnittliga företag kan resultaten inte generaliseras till att gälla samtliga svenska företag. Resultaten innebär inte att ett genomsnittligt svenskt företag kommer att öka sin produktionsförmåga enbart genom att rekrytera arbetskraftsinvandrare utan snarare att arbetskraftsinvandring tillför mycket stora mervärden för företag i utvecklingsfaser med behov av specifik kompetens för att utvecklas och skapa tillväxt.

Företagen beskriver själva att rekryteringar av motsvarande kompetens inte varit möjliga om de inte hade kunnat rekrytera personer på den internationella arbetsmarknaden i samma utsträckning som i dagens system. Det gäller företag inom olika sektorer och med både hög och låg kunskapsintensitet eftersom den arbetskraft som efterfrågas inte finns tillgänglig på den svenska arbetsmarknaden.

Det kan handla om mjukvaruföretag med behov av specialister med snäv programmeringskompetens, säsongsbetonade eller fysiskt krävande arbeten som inte attraherar individer på en svensk arbetsmarknad, eller kockar med specifik kunskap om mat med ursprung i andra länder än Sverige. Specialistkompetens, mångfald och internationella erfarenheter är faktorer som tillfört stora mervärden inom företagen.

I den andra rapporten har Svenskt Näringsliv låtit undersöka i vilken omfattning arbetskraftsinvandrare bidrar till den samhällsekonomiska utvecklingen genom att tillföra produktion och skatteintäkter. Man har kommit fram till att arbetskraftsinvandrades årliga bidrag till svensk produktion

uppgår till ungefär 10 miljarder kronor. De direkta effekterna, som innefattar värdet av arbetskraftsinvandranas egen arbetskraft, uppgår till 7,4 miljarder kronor. Ytterligare 3 miljarder tillkommer i form av indirekta spridningseffekter i ekonomin.

Arbetskraftsinvandranas bidrag till skatteintäkter uppgår årligen till ca 4,2 miljarder kronor, varav 3 miljarder i direkta effekter och 1,2 miljarder i indirekta.

Om arbetskraftsinvandringen skulle minska med 10 procent sjunker bidraget till den svenska produktionsnivån med motsvarande 1 miljard. Skatteintäkterna skulle minska med nästan en halv miljard.

Sverige har sedan 2008 ett efterfrågestyrt regelverk för arbetskraftsinvandring, som Miljöpartiet tillsammans med den dåvarande borgerliga regeringen var med om att införa. De enskilda arbetsgivarnas bedömning av arbetskraftsbehovet är utgångspunkt. För att beviljas arbetstillstånd måste dock två grundläggande förutsättningar vara uppfyllda. Först måste anställningen göra det möjligt för arbetstagaren att försörja sig. Enligt praxis innebär det att bruttolönen måste uppgå till minst 13 000 kronor. Det andra villkoret är att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte ska vara sämre än vad som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom branschen.

Under förra mandatperioden genomförde Miljöpartiet och den dåvarande borgerliga regeringen ett par förändringar i lagstiftningen. Det hade framkommit uppgifter om att oseriösa arbetsgivare missbrukat regelverket. En förändring som genomfördes var att arbetstillstånd ska kunna återkallas om det visar sig att förutsättningarna för tillståndet inte är uppfyllda. Det infördes också en straffsanktionerad uppgiftsskyldighet om anställningsvillkor för arbetsgivare. Migrationsverket fick möjlighet att genomföra så kallade efterkontroller. Omställningsperioden, det vill säga tiden för att söka ett nytt arbete efter att en anställning har upphört, förlängdes från tre till fyra månader. Tidsgränsen som man behöver ha haft ett arbete för att kvalificera sig för spårbyte till arbetskraftsinvandring sänktes också från sex till fyra månader för asylsökande. Det genomfördes också förändringar som gjorde det enklare att få permanent uppehållstillstånd för arbetskraftsinvandrare.

Sedan lagändringarna trädde i kraft och en dom tydliggjort hur strikt lagarna ska tillämpas har flera beslut om återkallelse av uppehållstillstånd och beslut om att neka förlängning av uppehållstillstånd uppmärksammats i medierna. Detta har i sin tur skapat mycket stor oro bland arbetskraftsinvandrare och i företag som är beroende av utländsk arbetskraft.

Centrum för rättvisa har gått igenom 450 utvisningsärenden för perioden 2015–2016, varav de flesta gäller förlängning av arbetstillstånd. Kartläggningen visar att grunderna för utvisning kan delas in i tre typfall.

Det första typfallet är villkorsavvikelser, det vill säga mer eller mindre bagatellartade avvikelser från de anställningsvillkor som Migrationsverket kräver. De är ofta oavsiktliga och kompenserade av arbetsgivaren i efterhand. I 303 av de 450 fall som Centrum för rättvisa har granskat utvisades arbetskraftsinvandranen för att lagens anställningsvillkor inte ansågs vara uppfyllda. Det kan handla om att personen har tjänat några hundralappar för lite i lön i förhållande till gällande kollektivavtal, eller att arbetsgivaren har missat att betala in en försäkring.

Det andra typfallet är annonseringsfel, det vill säga att anställningen inte har annonserats på ett enligt Migrationsverket korrekt sätt. I 82 av de 450 fallen hade tjänsten inte annonserats korrekt. Enligt lagens förarbeten ska anställningen annonseras i tio dagar.

Det tredje typfallet är försenad ansökan, det vill säga att tillstånd inte har förlängts eftersom förlängningsansökan inte anses ha kommit in i tid eller när andra formkrav inte har uppfyllts. Det saknas lagstöd för att utvisa någon på denna grund, och Migrationsverket har därför i september 2015 ändrat sin praxis.

De personer som har beviljats uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige har ansökt enligt vissa regler. Men om de efter att de har arbetat med tillfälliga uppehållstillstånd i fyra år ansöker om permanent uppehållstillstånd granskas deras ansökan på nytt och kan då avslås utifrån krav som inte gällde när de först beviljades uppehållstillstånd. De kraven har tillkommit allteftersom vi har gjort förändringar i efterhand.

Det betyder att samma ansökan som tidigare gett uppehållstillstånd kan när den granskas på nytt leda till avslag på grund av ändrade regelverk eller ändrade rutiner. Förutsägbarheten för den enskilde är mycket bristfällig.

För arbetsgivarna är det svårt att veta vilka villkor som krävs eftersom kollektivavtal, som inte är offentliga handlingar, är svåra att få tag på och i många fall dessutom är svårtolkade. I flera fall har ansökningar avslagits på grund av att arbetsgivaren har missat en ändring i ett kollektivavtal.

Fortsatta långa handläggningstider och krångliga administrativa processer för nya ansökningar om arbetstillstånd och för förlängningsansökningar påverkar också förutsättningarna att rekrytera internationell arbetskraft negativt.

Regeringen har redan vidtagit åtskilliga åtgärder som svar på Riksrevisionens rekommendation att både korta ned Migrationsverkets handläggningstider vid tillståndsprövning och effektivisera kontrollen.

Utredningen *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden* föreslår, utöver förslag om att ge Migrationsverket direktåtkomst till vissa uppgifter hos bland annat Skatteverket och om stärkt kontroll, även bestämmelser om skenanställning och om straffansvar för arbetsgivare som uppsåtligen inte lever upp till de krav som ställs på lön och försäkringar.

I utredningen föreslås också att seriösa arbetsgivare ska få möjlighet att rätta till brister i villkoren så att arbetstagare får möjlighet att beviljas förlängning av sitt arbetstillstånd. Enligt utredningen ska inte mindre missstag kunna leda till att arbetskraftsinvandrarerna utvisas och till att arbetsgivare därmed förlorar nödvändig kompetens. Ett förslag om självläkning kommer alltså att genomföras.

Inom Regeringskansliet utreds nu ytterligare en möjlighet till självläkning, som gäller rättelse av mindre, inte uppsåtliga missstag efter att Migrationsverket påpekat brister i villkoren under tidigare tillståndsperioder. Även förslaget om direktåtkomst för Migrationsverket till vissa uppgifter hos bland annat Skatteverket bereds för närvarande.

Detta visar hur regeringen arbetar aktivt för att åtgärda de problem som har uppkommit till följd av den lagstiftning som infördes under förra mandatperioden. Jag ser fram emot att ännu fler förslag som förbättrar lagstiftningen om arbetskraftsinvandring genomförs i Sverige. Detta är en viktig fråga för de enskilda som berörs, för företagen och för Sveriges utveckling.

Jag yrkar bifall till reservationen från S, MP och V.

Anf. 44 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Vi debatterar i dag rapporten från Riksrevisionen, som utifrån en granskning av systemet med arbetskraftsinvandring har lämnat en rad förslag till förbättringar.

Migrationsverket lämnade i april 2017 in en strategi för ändamålsenlig tillgänglighet och service och en handlingsplan för genomförandet. Samtidigt har, som vi hört i tidigare anföranden, utredningen om åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden lämnat flera viktiga förslag i sitt betänkande i december 2016.

Regeringen beslutade nyligen om en lagrådsremiss om möjlighet att avstå från återkallelse av uppehållstillstånd för arbete när arbetsgivaren självmant avhjälpt brister i arbetsvillkoren. Men det är uppenbart att det finns mycket kvar att göra för att säkerställa framför allt arbetstagarens trygghet på arbetsmarknaden.

Vi har en lagstiftning som infördes 2008 i samarbete mellan Alliansen och Miljöpartiet, och vi har behövt rätta till den upprepade gånger i riksdagen. Jag tycker att detta borde vara skäl nog att inse att det som behöver göras nu är att ta ett helhetsgrepp så att vi faktiskt får till den maktförskjutning som behövs för att se till att det inte bara är arbetstagaren som får ta hela risken och sedan också hela smällen i de fall något går fel – medvetet eller omedvetet.

Arbetskraftsinvandring har historiskt varit positivt för Sverige och har bidragit till vårt lands utveckling. En väl fungerande arbetskraftsinvandring kan även framöver tillföra mycket såväl för den enskilde som kommer hit för att arbeta som för svensk ekonomi och arbetsmarknad samt underlätta hanteringen av arbetskraftsbrist inom olika branscher och yrken.

Människor som kommer hit bidrar med nya kunskaper, och nya kontaktytor skapas. Om arbetskraftsinvandringen även framöver ska bidra positivt för arbetstagaren, arbetsgivaren och hela vårt samhälle måste det finnas garantier för att de som invandrar inte utnyttjas och att de inte används för att dumpa löne- och arbetsvillkor på den svenska arbetsmarknaden.

Vi i Vänsterpartiet vill se rättvisa och rättssäkra regler för arbetskraftsinvandring från länder utanför EU och EES-området. Dessvärre motsvarar de regler som infördes 2008 inte alls våra önskemål. Dagens regelverk sätter fortfarande arbetstagaren i en svårt underordnad beroendesituation och öppnar för utnyttjande. Maktförhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare är helt enkelt ur balans, till arbetsgivarens absoluta fördel.

Arbete och konkurrens ska ske på lika villkor. Alla som jobbar i Sverige ska ha rätt till de löner och villkor som regleras i våra lagar och kollektivavtal, oavsett var man är född eller bosatt. Utnyttjandet av utländsk arbetskraft och dumpningen av löner och arbetsvillkor på den svenska arbetsmarknaden måste stoppas.

Argumenten för de regler som infördes 2008 var att det skulle bli lättare att rekrytera människor med specialistkunskaper utanför Sverige och EU och EES-området. Men i själva verket är det, med undantag för it-specialister och vissa andra specialister, framför allt till arbeten utan krav på särskild yrkesutbildning i låglönebranscher som människor har rekryterats från andra kontinenter. Ansökningar om arbetstillstånd har kommit in och beviljats för restaurangbiträden, diskare och städare.

Det är alltså knappast beroende på kompetensbrist i landet som arbetsgivare rekryterar restaurangbiträden, diskare och städare från Asien och Nordafrika. Det mesta tyder i stället på att det är möjligheten att skaffa arbetskraft till löner långt under de nivåer och villkor som gäller enligt svenska kollektivavtal som lockar arbetsgivarna att rekrytera utomlands.

Det finns gott om dokumentation av hur utländska arbetare lurats hit under falska premisser och utnyttjats på det mest skamliga sätt. Såväl enskilda fackförbund som medier har rapporterat om stora missförhållanden inom en rad branscher. Problembilden bekräftas även av Migrationsverket, som anser att missbruket av nuvarande regelverk är omfattande.

Under 2016 visade Aftonbladet på omfattande handel med arbetstillstånd och synliggjorde även den misär och det utnyttjande som följer i dess kölvatten. Detta är inte första gången situationen för arbetskraftsinvandrare ställs i blyxtbelysning. Hotell- och Restaurangfacket har upprepade gånger berättat om de missförhållanden de stöter på ute på arbetsplatserna: människor som arbetar tio till tolv timmar om dygnet veckans alla dagar till skrämmande låga löner under vidriga förhållanden och ett evigt hot från arbetsgivaren om att förlora jobbet om villkoren inte passar.

Dessutom ser vi nu, som vi har hört, en rad hårresande exempel där små fel begångna av arbetsgivaren eller förhållanden som sjukdom eller annat som arbetstagaren inte själv har kunnat råda över, till exempel hur arbetet har annonserats, leder till utvisning för arbetare som i flera år har arbetat hårt på svensk arbetsmarknad, där reglerna har ändrats under tiden. Detta är människor som dessutom har sina familjer och hela sina liv här. Det är uppenbart att det här är ett exempel på den orimliga maktobalansen mellan arbetsgivare och arbetstagare, där arbetstagaren tar hela risken och också får ta hela smällen.

Vänsterpartiet är positivt till kravet från bland annat Work Permit Holders Association på att få till en helhetsbedömning av ärendet så att denna sorts orättvisor kan undvikas. Vi anser att detta är en av de saker som regeringen behöver lösa genom att lägga förslag på riksdagens bord i ett senare skede. Det bör vara en helhetslösning som rättar till den maktobalans som finns.

Ur Vänsterpartiets perspektiv är det som behöver göras för att skydda utomeuropeisk arbetskraft från att utnyttjas egentligen ganska enkelt.

För det första ska arbetsgivaren vara skyldig att bifoga ett bindande anställningsavtal till en ansökan om arbetstillstånd. Då slipper vi situationer där arbetskraft luras hit under falska förespeglningar, och det blir möjligt för facken att agera om avtalsbrott sker.

För det andra ska arbetstagare som träder fram och avslöjar missförhållanden hos arbetsgivaren få stanna i Sverige tillståndstiden ut så att man inte är kopplad bara till den enskilda arbetsgivaren. Detta skulle göra att arbetstagare vågar berätta om missförhållanden utan att själva straffas.

För det tredje ska arbetsgivare som utnyttjar papperslösa eller människor med tillstånd göras skadeståndsskyldiga. De nuvarande sanktionerna står inte alls i proportion till de vinster som arbetsgivare faktiskt kan göra genom att systematiskt utnyttja arbetskraft.

För det fjärde måste noggranna kontroller av arbetsgivare göras både före och efter tillstånd. Man har gjort en del bra ändringar och framsteg, men det är viktigt att berörda myndigheter har både resurser och möjligheter att följa upp en sådan kontroll. Där finns fortfarande mycket kvar att göra, vilket också påpekas i Riksrevisionens rapport.

Men i det stora hela måste det göras i en helhet. Det måste göras på ett noggrant sätt, så att vi slipper de här ständigt återkommande ändringarna, som i slutändan återigen drabbar arbetstagarna, så att de står i en ännu svårare situation på svensk arbetsmarknad. Så ska det inte vara.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 45 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Precis som jag har sagt tidigare i den här talarstolen i en likartad debatt om arbetskraftsinvandringen saknas det inte problem och utmaningar i svensk migrationspolitik. Det handlar om skuggsamhällen som växer, handläggningstider som är alldeles för långa, kostnader som de senaste åren har skenat och en situation där ensamkommande barn blandats på boenden tillsammans med vuxna män.

Men vad som inte är ett problem är att det kommer människor till Sverige som träder in på arbetsmarknaden, har ordnade anställningsvillkor och betalar skatt. Tvärtom gör allt detta Sverige till ett rikare och bättre land att leva i.

Alliansen genomförde under den första mandatperioden vid makten en viktig reform för att stärka förutsättningarna för arbetskraftsinvandring. Det har gynnat Sverige. Det gjorde det enklare för människor att komma hit till Sverige och arbeta, precis som finnar, jugoslaver och greker under många decennier hade gjort. Man kan fortsätta med ännu fler historiska anekdoter kring detta, men det har redan gjorts här, så jag tänkte inte göra det.

Men tittar man på situationen i dag kan man konstatera att arbetskraftsinvandring är viktigt inte minst i många av de sektorer som är väldigt viktiga för vårt lands konkurrenskraft. Jag tänker till exempel på det svenska spelundret och musiktjänsten Spotify, som ju är en världssuccé, men också på många mindre startups, företag vars namn vi kanske inte har lagt på minnet i dag men som kommer att bli morgondagens stora svenska succéer.

Om man backar bandet en liten bit kan man konstatera att det egentligen är fantastiskt att vårt land, som ligger ganska isolerat längst uppe i Europa och har väldigt många vintriga dagar, har en sådan stark attraktionskraft på människor som kan välja hela världen som sitt arbetsfält. Man väljer ändå att slå ned sina bopålar i Stockholm, i Göteborg eller någon annanstans i Sverige i stället för i Los Angeles eller New York.

Myntets andra sida är att det självklart ska vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Det ska inte vara High Chaparall, utan det ska naturligtvis ställas krav på att det ska ske på ett rimligt och ordnat sätt. Ingen människa tror jag vill se andra människor utnyttjas eller fara illa.

Med det sagt, fru talman, finns här ett stort problem. Det är nämligen så att alla regelverk måste värdas, och det vi har i dag fungerar inte på det sätt som det var tänkt. Vi har en situation där högutbildade, eftertraktade och skötsamma arbetstagare som arbetat här under lång tid och betalar skatt ändå blir utvisade, i många fall endast på grund av mindre fel som har inträffat långt tillbaka i tiden. Det är inte värdigt en modern kunskapsnation som vår.

Här står vi nu med en situation som går rakt på tvärs med ambitionen att göra Sverige till en modern kunskapsnation öppen för nya idéer och tillväxt. Ett uppmärksammat fall är programmeraren Tayyab Shabab från Pakistan, men det finns många fler som likt honom har mötts av utvisningsbeslut. Och det har fortsatt – under förra hösten, under hela våren och nu under försommaren.

Alliansen har tagit flera initiativ för att få en förändring av regelverket till stånd. Redan hösten 2014 motionerade Alliansen om att slå vakt om arbetskraftsinvandringen till Sverige och korta de handläggningstider som har vuxit än mer sedan dess. Året efter presenterades en gemensam motion som tog sikte på regeringens iver att lägga onödigt krångel på förutsättningarna för arbetskraftsinvandring. Tyvärr avlogs den.

I höstas presenterades en ny alliansmotion om en 30-dagarsgaranti vid komplett ansökan. Här lyftes också fram att regelverket ska vara sådant att en arbetskraftsinvandrare inte utvisas på grund av rigida och byråkratiska regler, till exempel att man har fått sin anställning via en rekryteringskanal med viss storlek och räckvidd. Men också den motionen avlogs.

Ingenting hände under lång tid. Samtidigt växte problemen alltmer. Därför tog Alliansen ett fjärde initiativ under hösten, ett utskottsinitiativ, i syfte att få regeringen att göra det som redan borde ha varit gjort, nämligen att finna en lösning på problemet. Initiativet vann mycket bred majoritet. Hela utskottet ställde sig faktiskt bakom det, och det var naturligtvis väldigt glädjande med samsyn i en så här viktig fråga. Samtidigt skapades förväntningar. Men i praktiken kom väldigt lite att hända. De förslag som en utredning presenterade före jul var helt otillräckliga.

Medan regeringen i praktiken struntade i tillkännagivandet har problemen fortsatt att växa – dag för dag, vecka för vecka. Skriftliga frågor och ett flertal interpellationsdebatter verkar inte heller ha fått någon större effekt.

Med den här riksrevisionsrapporten gavs ett nytt tillfälle att motionera i denna viktiga fråga. Det är glädjande att det finns en majoritet i utskottet för att det ska vara lätt att arbeta och göra rätt för sig i Sverige. Då krävs att varken stelbenta regler eller onödigt byråkrati sätter hinder för det. I stället behövs vad vi i Alliansen kallar för en helhetsbedömning, det vill säga att mindre misstag inte med automatik ska leda till utvisning. Det måste kunna finnas en viss flexibilitet.

Fru talman! Denna formulering om helhetsbedömning är nyckeln till att få en reell förändring till stånd. Det är vad som nu behövs för att rädda de många personer, inte minst inom it-branschen, som alljämt hotas av utvisning. Det är nu bara att hoppas att regeringen tar till sig av den här femte motionen i ordningen, som pekar på att en förändring måste komma till stånd. Likväl kan jag bara beklaga att Socialdemokraterna och Miljöpartiet tillsammans med Vänsterpartiet återigen har valt att avslå motio-

nen. Jag ställer samma fråga nu som jag gjorde förra gången i den här debatten: Hur många fler uppskattade och hårt arbetande skattebetalare ska behöva utvisas ur Sverige innan ni inser att det brådskar att finna en lösning på problemet?

Anf. 46 JOHANNA JÖNSSON (C):

Fru talman! Usman har bott i Sverige i lite över sju år. Det första året pluggade han vid Högskolan i Borås, där han tog en masterexamen i datavetenskap. Han hade innan dess tagit kandidatexamen på ett universitet i Pakistan och jobbat i flera år som it-tekniker. Efter sin masterexamen fick han snabbt jobb som tidningsbud, ett arbete han gjorde på deltid medan han lärde sig bättre svenska och samtidigt sökte jobb utifrån sin kompetens. Efter lite mindre än ett år fick han också ett sådant jobb. Han är nu chef på ett it-bolag med huvudkontor här i Stockholm. Hans fru har precis läst klart sin högskoleutbildning, och hans två barn går i skolan här. Familjen pratar flytande svenska och stormtrivs i den bostadsrätt som den nyligen flyttade in i.

Det senaste året har Usman följt en rad vänner och bekanta i deras kamp för att få stanna i Sverige, människor som liksom han själv har byggt sina liv här i landet. Han har lagt tid på att försöka förstå vad det är som händer, och för varje nytt utvisningsbeslut har hans oro växt. För några veckor sedan lämnade Usman själv in sin ansökan om förnyat uppehållstillstånd till Migrationsverket. Men han vet inte vad den felräkning som hans arbetsgivare gjorde när han jobbade som tidningsbud kommer att leda till för honom och hans familj. Han vet inte om Migrationsverket kommer att godta den kompensation han fick när det upptäcktes. Och han vet inte om även han kommer att få ett brev med orden: Du får en tidsfrist på fyra veckor för att lämna landet.

Jag har träffat så många människor den senaste tiden som befinner sig i samma situation som Usman. Det är mycket lätt att känna med dem. Men detta handlar i grunden inte om medlidande. Sverige behöver dessa personer lika mycket, om inte mer, än de behöver Sverige. Det är detta det handlar om.

Jag har suttit med företagsledare som har beskrivit hur de har fått lägga ned verksamheter och avskeda anställda, eftersom nyckelpersoner har blivit utvisade. Det har handlat om kockar, mjukvaruutvecklare, säljare och importörer. Andra har beskrivit hur personer med starkt efterfrågad kompetens, som de har rest runt i världen för att hitta, lyckats attrahera och sedan fått hit, nu har fått utvisningsbeslut eller redan tvingats lämna landet. De vet inte om företaget kommer att klara detta, om företaget över huvud taget kommer att överleva. Många vittnar om att det har blivit allt svårare att rekrytera kompetens utomlands, eftersom ryktet om detta har börjat sprida sig över världen. Det kan inte få fortsätta. Sverige har inte råd med detta.

Förändringar som gör att de orimliga utvisningarna upphör måste genomföras. Personer som försörjer sig själva ska inte utvisas på grund av små misstag. Detta kan inte fortsätta. En stopplag måste snabbt införas för att skydda de arbetskraftsinvandrare som redan finns i Sverige. Dessutom måste förutsättningarna för den svenska arbetskraftsinvandringen generellt förbättras. Arbetsgivare ska lätt kunna anställa den arbetskraft som de behöver.

Förra hösten gav en enig riksdag regeringen uppmaningen att se över och förbättra reglerna för arbetskraftsinvandring. Jag tyckte att detta tillkännagivande var ganska tydligt. Det är nu över ett halvår sedan, och regeringen har knappt lyft ett finger. Oförmågan att snabbt hantera denna fråga är direkt skadlig.

Det förslag som det har talats om här och som nu ligger hos Lagrådet, om att mindre misstag inte ska behöva leda till utvisning om arbetsgivaren har rättat det innan det kommit fram till Migrationsverket, är långt ifrån tillräckligt. Det är otillräckligt för att reglerna är så krångliga att det utan Migrationsverket är ganska svårt att lista ut vad som faktiskt är rätt och fel. Det är också otillräckligt för att mycket är sådant som helt enkelt inte går att kompensera i efterhand. Det kan handla om att man har haft fel försäkring, att man har jobbat under semestern eller att man har bytt arbetsgivare innan felet upptäcktes, vilket är mycket vanligt. Det finns många fler exempel.

Det som verkligen behövs är en möjlighet för Migrationsverket att göra en helhetsbedömning. På det sättet skulle handläggarna till exempel kunna bestämma sig för att 32 kronor för lite en enskild månad inte måste leda till utvisning, om allt annat i ärendet ser rätt ut. Därför är det glädjande att vi nu har en majoritet i riksdagen som ställer sig bakom detta förslag. Det är jättebra.

Vi har haft majoriteter i riksdagen tidigare som har fattat beslut om detta, men regeringen har inte lyssnat. Från vår sida utgår vi därför från att regeringen nu rättar sig efter riksdagens uppmaning och att man lägger till detta förslag om en helhetsbedömning i den proposition som man har utlovat snart ska komma. Troligtvis skulle det räcka att i lagen ändra orden ”ska utvisas” till ”bör utvisas”. Men om regeringen vägrar att följa majoritetens beslut kommer vi från Centerpartiets sida att driva på för att en sådan lagändring i stället ska beredas här i riksdagen. Vi är beredda att ta detta steg. Det finns nämligen inte tid att vänta i denna fråga.

Detta handlar inte om några enstaka personer, utan det handlar om hela Sveriges framtid. Flera stora och viktiga tillväxtföretag börjar nu se över möjligheterna att flytta sina verksamheter till andra länder med bättre förutsättningar. Så ser det ut. Vi kan inte låta det ske. Öppenheten för arbetskraftsinvandring är en stark tillgång för Sverige, och vi måste se till att den värnas.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och hänvisar i övrigt till Centerpartiets särskilda yttrande.

Anf. 47 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Egentligen kan man fråga sig om det som vi diskuterar i grund och botten är en migrationspolitisk fråga. Att människor kommer till Sverige och arbetar bör också ses i ljuset av näringspolitik. Detta handlar om att våra företag ska kunna hitta kompetent personal. Om denna personal inte finns i Sverige kan man rekrytera medarbetare från andra länder. Vi är en del i den globaliserade verklighet som vi lever i. Sverige är inte någon isolerad ö i den värld som vi lever i nu. För övrigt har vi aldrig varit det. Men när vi är ännu mer connectade, som det kallas nu för tiden, är det klart att möjligheten att hitta kompetent arbetskraft utifrån är större än tidigare. Den är också viktigare än tidigare, eftersom konkurrensen är tuffare nu.

Fru talman! Dessutom är detta givetvis en viktig fråga för den enskilda individen. Om man är duktig på ett visst arbete och vill till ett annat land och jobba där och ta till vara de möjligheter som finns på dagens globala arbetsmarknad är det klart att det är viktigt att möjligheten att arbetskraftsinvandra finns.

Självklart ska människor inte utnyttjas. Det är klart att om människor kommer hit till Sverige för att arbeta och får skenanställningar eller oseriösa arbetsgivare, är det förstås helt orimligt.

Fru talman! Det som denna fråga nu gäller är det faktum att vi har en lagstiftning som inte riktigt hänger med, tycks det. Lagstiftningen är utformad på ett sådant sätt att utgångspunkten när det gäller viljan från lagstiftarens sida att komma åt fuskare och oseriösa arbetsgivare nästan får en slagsida, vilket innebär att enskilda personer som har kommit till Sverige för att jobba här – duktiga personer inte minst inom våra startup-företag, teknikföretag och it-företag – riskerar att utvisas på grund av ganska bagatellartade förseelser som arbetsgivarna, när de får reda på det, vill rätta till. Det kan till och med handla om att det är en tidigare arbetsgivare som har begått felet.

Det är inte rimligt att vi har företag som rekryterar arbetskraft utifrån och som sedan, när de ska förlänga arbetstillstånden upptäcker någon mindre miss som de rättar till, ändå riskerar att dessa personer utvisas.

Nu finns det återigen en majoritet i riksdagen för att pressa på regeringen i denna fråga. Men regeringen gör för lite, och det tar för lång tid. Det är bekymmersamt, eftersom det innebär att vi förlorar i konkurrenskraft och att viktiga och duktiga företag i Sverige inte riktigt kan lita på hur våra myndigheter fungerar. Det är väldigt långa handläggningstider, man vet inte om uppehållstillstånd och arbetstillstånd går att få förnyade och så vidare. Detta är mycket problematiskt.

Från vår sida i Alliansen har vi varit glasklara hela tiden: Vi tycker att arbetskraftsinvandring är viktig för Sverige och att det ska göras en helhetsbedömning och en proportionalitetsbedömning i dessa ärenden.

De fall som vi har sett uppmärksammas i medierna visar mycket tydligt att det är uppenbart att detta inte var intentionen med den lagstiftning som vi nu har. Då måste man titta på hur lagen i så fall ska kunna förändras. Alternativet är att detta kan ändras genom praxis, men vi har inte sett att så har skett.

Fru talman! Jag skulle också vilja säga ytterligare en sak i fråga om detta. Om vi har en lagstiftning i Sverige som syftar till att stärka vår tillväxt och ge människor möjlighet att komma till Sverige för att arbeta är det mycket förvånande att regeringen är så slö i fråga om att skapa ett rimligt regelverk för arbetskraftsinvandring. Samtidigt är man mycket snabb med att ändra regler, så att personer som har fått avslagsbeslut från Sverige ändå ska kunna stanna kvar i landet och till exempel gå i gymnasieskolan här, trots att de är en bra bit över 20 år.

Fru talman! Jag måste verkligen ifrågasätta denna prioritetsordning från regeringens sida. Det här är någonting som påverkar Sveriges ekonomi och tillväxt i hög grad. Det påverkar våra företag, framför allt våra mycket duktiga teknikföretag som befinner sig i framkant med digitaliseringen men upplever att de inte kan få hit kompetent personal och att personalen de får hit utvisas. När de verkligen skriker efter att det ska ske

någon sorts förändring är man synnerligen slö från regeringens sida, vilket jag verkligen beklagar.

Ni kan också notera att jag inte har gjort av med hela min anmälda talartid.

Anf. 48 ARON MODIG (KD):

Fru talman! I dagarna har vi kunnat läsa i Dagens Nyheter om hur antalet områden som polisen klassar som särskilt utsatta har ökat kraftigt under de senaste två åren. Vi får också alltför ofta läsa om hur andelen brott som polisen klarar upp har minskat på senare tid och om hur alltför många poliser väljer att sluta i polisyrket. Allt detta är stora problem som det svenska samhället står inför.

Andra stora problem som svensk politik har att handskas med just nu är den över lång tid negativa kunskapsutvecklingen bland elever i svensk skola, att kommunalskattesatserna är för höga och riskerar, eller förväntas, att höjas ganska kraftigt framöver och att vår försvarsförmåga är för dålig i det oroliga omvärldsläget.

Också inom migrations- och integrationspolitiken står vi inför stora problem. Det handlar till exempel om de alltför långa handläggningstiderna, om asylsökande som känner sig hotade och otrygga på sina asylboenden, om stora värderingsmässiga skillnader mellan personer från andra delar av världen och hur vi lever i Sverige och, inte minst, om att den genomsnittliga etableringstiden på svensk arbetsmarknad alldeles för lång.

Detta är exempel på de stora problem som det svenska samhället står inför i dag där det behövs krafttag från politiken för att utvecklingen ska ledas i rätt riktning.

Det som däremot inte kan räknas till samma kategori av samhällsproblem är att vi har för stor tillgång till högkvalificerad arbetskraft, att vi har för många duktiga programmerare eller att vi har för många innovativa företag som växer. Men trots detta: Regeringen vill inte eller kommer inte till skott vad gäller att möjliggöra för seriösa personer från andra länder med jobb i Sverige, och som betalar skatt i Sverige, att stanna kvar här och bidra såväl till jobb och företagande som till utveckling av den svenska välfärden.

Fru talman! De senaste åren har vi tvingats följa alltför många tragikomiska fall i medierna, där ofta högutbildade personer från andra delar av världen som har jobbat och verkat i Sverige nekats förlängning av sina arbetstillstånd till följd av mindre fel som begåtts eller rena orimligheter. Vi har hört om flera av dessa fall tidigare i debatten. Klart är att detta måste få ett slut.

Trots flera uppmaningar från Alliansens partier har regeringen dragit ut på tiden och enbart föreslagit åtgärder som är otillräckliga för att möta problemen. Alliansen har därför nu åter presenterat en gemensam motion med innebörden att en regel om helhetsbedömning bör införas. Syftet är att små misstag av seriösa företag och arbetsgivare inte ska leda till utvisning av personer som jobbar, försörjer sig själva och betalar skatt i Sverige.

En majoritet i riksdagens socialförsäkringsutskott har också ställt sig bakom motionen, och vi förutsätter att regeringen nu följer denna uppmaning och tar fram nödvändig lagstiftning – rimligtvis sådan som kan träda i kraft innan detta år har löpt ut.

Sverige behöver fler företag som startar, växer och anställer. Att vår välfärd ska kunna stå stark också på längre sikt villkoras av just detta. Samtidigt vet vi att vårt lands internationella konkurrenskraft bygger på att våra företag lyckas rekrytera och behålla adekvat arbetskraft. I det perspektivet är den ordning som råder i dag helt orimlig.

Vi har hört här i debatten från regeringspartiernas företrädare att det är mycket fokus på missbruk av regelverket för arbetskraftsinvandring. Där råder ingen oenighet mellan regeringssidan och Alliansen. När det däremot kommer till stelbenta regler och onödigt byråkrati som sätter hinder i vägen för arbetskraftsinvandringen måste detta få ett slut.

Därför yrkar jag bifall till utskottets ställningstagande och hoppas att det vinner riksdagens bifall på onsdag. Nu måste den här frågan lösas så att regeringen och alla vi andra kan fokusera på de stora samhällsproblem som Sverige står inför.

Anf. 49 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Tack, Aron Modig, för ett bra anförande! Jag tänkte bara så här mot slutet av debatten ändå säga att det inte bara råder en enighet om att man måste komma till rätta med utnyttjande av människor som är arbetskraftsinvandrare, utan jag tror att det även finns en enighet om att vi behöver ha ett system som fungerar. Människor ska inte avvisas på grund av små brister och fel och misstag som arbetsgivare har begått, ofta för en lång tid sedan.

Det känns som att det är viktigt att påminna om att det regelverk som vi nu har problem med och som leder till att människor avvisas på grund av små fel, som vi alla här tycker är orimliga anledningar, togs fram av den förra alliansregeringen tillsammans med Miljöpartiet. Det var alltså ditt parti, era partier och mitt parti som gjorde det. Vi behöver nu alla gemensamt se hur vi kan göra för att komma till rätta med detta.

Anledningen till att det tar tid med lagstiftning är inte att det inte finns någon ambition hos regeringen att skapa ett regelverk där vi säkerställer att människor inte avvisas på grund av rena orimligheter. Anledningen är att det tar ganska lång tid med lagstiftningen.

Jag tycker dock att det är positivt att alla här driver på för att vi ska komma till rätta med detta. Jag tycker också att det är ett styrkebesked över huvud taget för det system vi har för arbetskraftsinvandring i Sverige att det är något som engagerar och som det finns en relativt stor enighet när det gäller hur det ska fungera – och detta på ett sätt som jag inte tycker fanns för fem år sedan.

Anf. 50 ARON MODIG (KD) replik:

Fru talman! Tack, Maria Ferm, för kommentarer! När det gäller införandet av regelverket är det ingen hemlighet vilka partier det var som drev igenom detta här i riksdagen. Det är inte heller det vi diskuterar i dag.

Även från Kristdemokraternas och allianspartiernas sida ser vi att detta uppenbart har blivit tokigt eller tillämpats på ett sätt som man inte hade tänkt sig. Den fråga vi står inför här i dag och sedan alltför lång tid tillbaka är att vi måste korrigera detta.

Nu är fallet att sedan september oktober 2014 är det inte allianspartierna som sitter i regeringen, utan det är Maria Ferm's parti, Miljöpartiet,

och Socialdemokraterna. Det är dessa två partier som måste ha i uppgift att åtgärda detta.

Vi har från Alliansens sida drivit på för detta. Jag vet inte hur många motioner det handlar om; vi hörde om fem stycken tidigare i debatten. Vi har alltså kommit med förslag på åtgärder för att mindre fel ska kunna rättas till i efterhand. Vi vill se en helhetsbedömning. Men vi är nu i mitten av juni 2017, och vi är fortfarande långt ifrån en lösning på situationen.

Även jag skulle önska att vi inte behövde ha denna debatt, men nu är läget som det är. Då jobbar vi på utifrån det. Som jag sa i mitt anförande hoppas jag att regeringen nu tar till sig av det förmodade tillkännagivandet från socialförsäkringsutskottet och riksdagen och åtgärdar detta på riktigt.

Anf. 51 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Vi vet att det tar tid med lagstiftningsarbete. Vi har varit överens många gånger i dessa frågor. Senast var hela utskottet överens om att det behövs förändringar. Det var i höstas när vi hade ett enigt socialförsäkringsutskott, inklusive regeringspartierna, som sa att vi behöver titta på detta och göra förändringar.

Men det är klart att lagstiftning är någonting som ofta tar tid. Det kan kännas särskilt frustrerande när man inte direkt arbetar med lagstiftningsarbetet men även när man gör det. Jag tycker bara att det är viktigt att det kommer på plats så snart som möjligt. Jag tycker också att det är positivt att ni tar upp frågorna på detta sätt och att ni driver på. Jag tror att det är bra.

Debatten under den förra mandatperioden handlade alldeles för ensidigt om problem och missbruk inom systemet. Den handlade för lite om de människor som berörs och som blir utnyttjade och om vilka möjligheter som arbetskraftsinvandringen ger. Jag tror att debatten som fördes då kan vara en anledning till att åtgärderna kantrade för mycket åt ena hållet och drabbade enskilda personer.

Som alltid när migrationsfrågor diskuteras är det viktigt att debatten inte kantrar åt något håll. Man bör gå igenom det hela och se vilka system man kan hitta som håller över tid – system som är bra för de enskilda och som faktiskt fungerar.

Det är positivt att ni driver på för en öppen arbetskraftsinvandring. Detta är någonting som är viktigt för Miljöpartiet och någonting som vi hela tiden har värnat, så jag hoppas att vi kan fortsätta på det sättet.

Anf. 52 ARON MODIG (KD) replik:

Fru talman! Jag kan konstatera att vi i denna debatt inte har hört något av regeringspartierna ta upp allianspartiernas förslag om att en helhetsbedömning ska införas. Vi har heller inte hört regeringspartierna rapportera hur det går med införandet av en sådan helhetsbedömning.

Det kommer många ord från regeringspartiernas sida – så har det varit i flera debatter nu – men det återstår att se vilka resultat som kommer fram av detta.

Liksom Maria Ferm är jag väl medveten om att lagstiftningsarbete tar tid. Det är just därför man behöver vara ute i god tid och i största möjliga utsträckning förekomma de situationer som uppstår.

Vi har inte hört någonting i dag om helhetsbedömning eller om en sådan regeltillämpning. Frågan är hur lång tid vi ska behöva vänta på att få

detta på plats, om det nu är så att regeringspartierna ställer sig bakom det, vilket det inte har verkat som i denna debatt.

Prot. 2016/17:123
12 juni

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

KOM(2017) 289 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd av konkurrensen inom luftfarten, och om upphävande av förordning (EG) nr 868/2004

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 9 juni

2016/17:567 Psykisk ohälsa i gymnasiet

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet *Anna Ekström* (S)

2016/17:568 Svenskt snus i EU

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet *Ann Linde* (S)

2016/17:569 Statliga färjor till Gotland

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet *Anna Johansson* (S)

2016/17:570 Gotländsk elförbindelse

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet *Ibrahim Baylan* (S)

2016/17:571 Ökat antal EU-migranter

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:572 Grön rehabilitering

av *Cassandra Sundin* (SD)
till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

2016/17:573 Gemensamma reselösningar i den svenska kollektivtrafiken

av *Erik Ottoson* (M)
till statsrådet *Anna Johansson* (S)

2016/17:574 Hanhikivi kärnkraftverk

av *Stig Henriksson* (V)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2016/17:575 Den högre utbildningens lönsamhet

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet *Helene Hellmark Knutsson* (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 juni

2016/17:1558 Säkerhetssituationen i Afghanistan

av *Rasmus Ling* (MP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1559 Kvalitet för patienten

av *Cecilia Widegren* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:1560 Den svartmunnade smörbulten

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1561 Nordiskt turistsamarbete

av *Cassandra Sundin* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1562 Åtgärder för realistisk bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1563 Åtgärder mot hedersvåld

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1564 Bostadsbristen för nyanlända

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2016/17:1565 Skåne som försöksregion för gårdsförsäljning av alkohol

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:1566 Supportbedrägerier

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1567 Fler poliser i kommunerna under sommaren

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1568 Mål för piracy

av *Jörgen Warborn* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2016/17:1569 Ökad svensk konkurrenskraft vid införande av EU-beslut

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1570 Ökat bostadsbyggande med fyrspår Stockholm–Uppsala

av *Pyry Niemi* (S)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2016/17:1571 Jäv i statliga bolag
av *Lars Hjälmered* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

Prot. 2016/17:123
12 juni

2016/17:1572 Talerätten vid jakt

av *Pål Jonson* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1573 Lantmäteriets handläggningstider

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2016/17:1574 Sveriges agerande i EU mot auktoritära medlemsländer

av *Maria Abrahamsson* (M)
till statsrådet Ann Linde (S)

§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 9 juni

2016/17:1483 Hamnstrejkens miljöpåverkan

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1500 OECD-projektet Higher Education System Performance

av *Christer Nylander* (L)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:1524 Tidsplanen för tilläggsdirektiven till Arbetsmarknadsutredningen

av *Annika Qarlsson* (C)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 14.52.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 5 anf. 23 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Meddelande om frågestund	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	2
§ 4 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016 och Vitbok om EU:s framtid.....	2
Utrikesutskottets betänkande 2016/17:UU10.....	2
Utrikesutskottets utlåtande 2016/17:UU18	2
Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M).....	2
Anf. 2 KERSTIN LUNDGREN (C).....	4
Anf. 3 AMINEH KAKABAVEH (V).....	6
Anf. 4 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	8
Anf. 5 AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	9
Anf. 6 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	9
Anf. 7 AMINEH KAKABAVEH (V) replik.....	10
Anf. 8 TINA ACKETOFT (L)	10
Anf. 9 ARON MODIG (KD)	13
Anf. 10 PYRY NIEMI (S).....	16
Anf. 11 ÅSA ROMSON (MP)	18
Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S)	21
Anf. 13 KARIN ENSTRÖM (M) replik	24
Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S) replik	25
Anf. 15 KARIN ENSTRÖM (M) replik	25
Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S) replik	26
Anf. 17 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	26
Anf. 18 Statsrådet ANN LINDE (S) replik	27
Anf. 19 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	27
Anf. 20 Statsrådet ANN LINDE (S) replik	27
Anf. 21 MARGARETA CEDERFELT (M).....	28
Anf. 22 PAULA BIELER (SD).....	29
(Beslut skulle fattas den 14 juni.).....	30
§ 5 Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd.....	30
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU25	30
Anf. 23 PAULA BIELER (SD).....	30
Anf. 24 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	32
Anf. 25 MARIE OLSSON (S)	33
Anf. 26 PAULA BIELER (SD) replik	34
Anf. 27 MARIE OLSSON (S) replik	34
Anf. 28 PAULA BIELER (SD) replik	35
Anf. 29 MARIE OLSSON (S) replik	35
Anf. 30 MARIA FERM (MP)	35
Anf. 31 PAULA BIELER (SD) replik	36
Anf. 32 MARIA FERM (MP) replik.....	37
Anf. 33 PAULA BIELER (SD) replik	37
Anf. 34 MARIA FERM (MP) replik.....	38
(Beslut skulle fattas den 14 juni.).....	38
§ 6 Riksrevisionens rapport om sjukskrivning	39

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU20	39	Prot. 2016/17:123
Anf. 35 JOHAN FORSSELL (M)	39	12 juni
Anf. 36 PHIA ANDERSSON (S).....	40	-----
Anf. 37 JOHAN FORSSELL (M) replik	41	
Anf. 38 PHIA ANDERSSON (S) replik.....	42	
Anf. 39 JOHAN FORSSELL (M) replik	42	
Anf. 40 PHIA ANDERSSON (S) replik.....	43	
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)	43	
§ 7 Riksrevisionens rapport om arbetskraftsinvandring	43	
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU22	43	
Anf. 41 MATHIAS TEGNÉR (S)	43	
Anf. 42 PAULA BIELER (SD).....	46	
Anf. 43 MARIA FERM (MP)	48	
Anf. 44 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	51	
Anf. 45 JOHAN FORSSELL (M)	53	
Anf. 46 JOHANNA JÖNSSON (C)	55	
Anf. 47 FREDRIK MALM (L)	56	
Anf. 48 ARON MODIG (KD).....	58	
Anf. 49 MARIA FERM (MP) replik	59	
Anf. 50 ARON MODIG (KD) replik	59	
Anf. 51 MARIA FERM (MP) replik	60	
Anf. 52 ARON MODIG (KD) replik	60	
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)	61	
§ 8 Bordläggning.....	61	
§ 9 Anmälan om interpellationer	61	
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	62	
§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	63	
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 14.52.....	63	